

Службен гласник

на Општина Струмица

Број 17

Среда, 04 октомври 2006 год.

С о д р ж и н а

Совет на општина Струмица

Стр.

148. Локален акционен план за животна средина за Општина Струмица	269
--	------------

Врз основа на член 50 став 1 точка 3 од Законот за локалната самоуправа ("Службен весник на РМ" број 5/02) и член 39 став 1 алинеа 3 од Статутот на општина Струмица - пречистен текст ("Службен гласник на општина Струмица" број 5/06), Градоначалникот на општина Струмица донесе

Р е ш е н и е

за објавување на Локалниот акционен план за животна средина на општина Струмица

1. Се објавува Локалниот акционен план за животна средина за Општина Струмица, донесен на седницата на Советот

на општина Струмица, одржана на 15.06.2006 година.

Број 08-3889/2 Градоначалник
11.09. 2006 год. на општина Струмица
Струмица Зоран Заев с.р.
.....

117.

Врз основа на член 60 од Законот за животна средина ("Сл. весник на РМ" бр. 53/05) и член 20 од Статутот на општина Струмица – пречистен текст ("Сл. гласник на општина Струмица" бр. 5/06) Советот на општина Струмица на седницата одржана на 15.06.2006 година, донесе

Локален акционен план за животна средина за Општина Струмица (ЛЕАП)

СОДРЖИНА

р.б.		Стр.
1.	Цели на проектот	274
2.	Придобивки од изработка	274
3.	Фази за изработка на проектот	274
3.1.	Формирање на организациона структура	274
3.2.	Работни задачи	275
3.3.	Дефинирање на листа на проблеми	275

р.б.	Стр.
3.4. Испишување на јавношо мислење	275
3.5. Приоретизација на проблемите со животишната средина	275
3.6. Дефинирање на цели, задачи и акции	275
3.7. Изработка на план за спроведување	275
3.8. Пишување на документи	275
3.9. Постапка за усвојување на Совет на Општина	275
3.10. Печатење и публикување	275
3.11. Организирање на промоција на документот	275
3.12. Организирање на донаторска конференција	275
4. Предговор	275
4.1. Процес на изработка	275
4.2. Одржлив развој	276
4.3. Законска рамка	277
5. Природно-географски и социо-економски карактеристики на општината	277
5.1. Природни карактеристики	277
5.1.1 Географски	277
5.1.2. Климатски	277
5.1.3. Релјефни	277
5.1.4. Структура на земјиштето	277
5.1.5. Обработлива површина	278
5.1.6. Шумски површини	278
5.1.7. Хидролошки потенцијал	279
5.1.8. Стоچارство	279
5.1.9. Минерални ресурси	279
5.2. Економски потенцијал	279
5.2.1. Индустија	279
5.2.2. Трговија (берза)	280
5.2.3. Туризам	281
5.2.4 Финансиски сектор	281
5.2.5. Демографски карактеристики	281
5.2.6. Општествен стандард	283
5.2.7. Вкупен број на вработени и невработени лица	284
5.2.8. Здравство	285
5.2.9. Медиуми	285
5.2.10. Инфраструктурни системи	285
5.2.11. Енергетска мрежа	287
5.2.12. ПТТ мрежа	287
5.2.13. Култура	287
5.2.14. Спорт	287
5.3. Урбан развој	288
6. Анализа на состојбите во животната средина	289
6.1. Анкета	289

р.б.	Стр.
7. Состојби во тематските области	292
7.1 Вода	292
7.1.1. Водоснабдување	292
7.1.2. Отпадни води	293
7.1.3. Институционален аспект	294
7.1.4. Иригација	294
7.1.5. Порои	295
7.1.6. Обновливи извори на енергија	295
7.1.7. Резиме на состојбите (вода)	298
7.2. Отпад	298
7.2.1. Резиме на состојбите (отпад)	301
7.3. Природа	302
7.3.1. Земјоделство	302
7.3.2. Сточарство	302
7.3.3. Шумарство	303
7.3.4. Собирање на лековите и други видови на растенија	303
7.3.5. Собирање на полжави	303
7.3.6. Лов и риболов	303
7.3.7. Резиме на состојбите (природа)	305
7.4. Почва	305
7.4.1. Резиме на состојбите (почва)	307
7.5. Воздух	308
7.5.1. Резиме на состојбите (воздух)	310
8. Приоритети за подобрување на состојбите и акционен план	310
8.1. Вода	310
8.2. Отпад	312
8.3. Природа	313
8.4. Почва	314
8.5. Воздух	314
9. Ресурси	315
10. Институционално-организациони услови за реализација на проектот	315

ЛИСТА НА АКРОНИМИ:

ЛЕАП (ЛЕАП) - Локален Акционен План за Живона Средина
 SWOT - Анализа - јаки страни, слаби страни, можности и закани
 ITZ - Институт за трајни заедници
 GTZ - Германска техничка помош
 SIDA - Шведска агенција за меѓународен развој
 HMS - Хидро-мелиоративен систем

ЈПКД – Јавно претпријатие за комунални дејности

CARDS – Community Assistance for Reconstruction Development and Stabilization - Помош на заедници за реконструкција, развој и стабилизација

ЗИК – Земјоделско-Индустриски комбинат

АД – Акционерско друштво

BOD – Biological Oxygen Demand – Биолошка потрошувачка на кислород

МЕАП – Регионален акционен план за животна средина

МАГА - Македонска асоцијација за геотермална вода
 DAI - Development alternative INC
 KFW -Германска банка
 УНДП - Развојна програма на Обединетите Нации
 ЕБРД -Европска банка за развој и реконструкција
 ТППС- Трговско претпријатие во приватна сопственост
 МЗШВ - Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
 МДК - Максимум дозволена концентрација
 ЈКП - Јавно комунално претпријатие
 НВО - Невладина организација
 АМС - Авто-мото сојуз
 ЕСП - Единица за спроведување

- НВО - Еколошко друштво "Планетум"
- Фабрика за санитарна керамика "Македонија"
- Образование- СОУ "Димитар Влахов"
- Завод за здравствена заштита
- НВО - Еколошко друштво „Еделвајс“
- Индустија "АЛ-МАКС"
- Министерство за земјоделство , шумарство и водостопанство
- Фабрика за неметали "Огражден"
- Авто Мото Сојуз "Стрела"
- "Струмица Експрес"
- Образование СОУ "Јане Сандански"
- Агенција за поттикнување и развој на земјоделството
- приватен сектор (земјоделско-сточарски комбинат)
- Здружение за земјоделци - "Екоградинар" - Добрејци
- НВО - ЦЕАЕМИС центар за еколошка акција и едукација на млади истражувачи Струмица
- ЈП "Македонски шуми"
- Ловно друштво

СТРУЧНИ КОНСУЛТАНТИ: Љупчо Аврамовски и д-р. Денис Жерновски

Листа на поединци и институции заслужни за изработката на ЛЕАП

Партнери :

- Влада на Република Македонија,
- Министерство за животна средина и просторно планирање,
- Општина Струмица,
- Невладина организација "Планетум",

Институции :

- ЈПКД "Комуналец"

Формирање на Работни групи за изработка на ЛЕАП на Општина Струмица

1. ГРУПА ЗА ОТПАД

Број на членови	Фирма	Име и презиме	Занимање	Тел. број
1.	ЈП "Комуналец"	Бранко Ѓоргиев	Раководител на хигиена	325-841 070/787-440
2.	Еколошко друштво "Планетум"	Миле Трајков	Член на еколошко друштво	075/531-356
3.	Бизнис сектор- Фабрика за санитарна керамика "Македонија"	Трајковска Виолета	Технички директор- дипл. технолог	070/253-007
4.	Образование СОУ "Димитар Влахов"	Ванчо Котев	Професор	071/581-080
5.	Обичен граѓанин	Маџунков Дончо	Инг.технолог	346-341

Претседател на групата за отпад: Миле Трајков - член на еколошко друштво "Планетум"

2. ГРУПА ЗА ВОДА:

Број на членови	Фирма	Име и презиме	Занимање	Тел. број
1.	ЈП “Комуналец”	Магда Мучева	Технолог	346-341 070/310-921
2.	Завод за здравствена заштита	Др. Наќе Туфекчиев	Спец. доктор по хигиена	324-495 лок.114 075/791-612
3.	НВО - Еколошко друштво “Еделвајс”	Костов Тони	Член во еколошко друштво	070/936-844 070/307-011
4.	Претставник на граѓаните	Иванов Јован	Дипл.хидро градежен инг.	070/253-311
5.	Индустрија -АЛ-МАКС	Пандев Стојан	Дипл.машински инженер	070/815-442

Претседател на групата за вода: др. Наќе Туфекчиев од Завод за Здравствена заштита

3. ГРУПА ЗА ВОЗДУХ:

Број на членови	Фирма	Име и презиме	Занимање-образование	Телефонски број
1.	Министерство за екологија	Виолета Панзова	Дипл.инг.агроном	070/252-193
2.	Фабрика за неметали “Огражден”	Димитар Ѓоргиев	Инж. технолог	075/310-642 326-815 л.130
3.	Авто Мото Сојуз ” Стрела”	Никола Петров	Сообраќаен техничар	070/310-717
4.	“Струмица Експрес”	Дарко Величков	Финс. директор- дипл.економист	070/521-125
5.	НВО-еколошко друштво “Еделвајс”	Киров Ристо	Член во еколошко друштво	075/882-296 дом.323-077
6.	Образование СОУ “Јане Сандански”	Каркаљашев Костадин	Професор	070/543-822

Претседател на групата за воздух професор Каркаљашев Костадин од СОУ “ Јане Сандански”.

4. ГРУПА ЗА ПОЧВА:

Број на членови	Фирма	Име и презиме	Занимање	Телефонски број
1.	Агенција за поттикнување и развој на земјоделството	Васил Глигоров	Магистер по Заш-тита на растенија	346-291 070/273-627
2.	Приватен сектор (земјоделско- сточарски комбинат)	Атанасов Ристо	Дипл.инг.агроном	070/346-770
3.	Здружение за земјоделци - Екоградинар - Добрејци	Љубица Тимова	Дипл.инг.агроном	075/584-130
4.	Обични граѓани	Митко Илиевски	Магистер на земјоделски науки- Институт за јужни култури Струмица	070/607-517
5.	НВО - ЦЕАЕМИС центар за еколошка акција и едукација на млади истражувачи Струмица	Трајкова Фиданка	Магистер по градинарска генетика и биотехнологија	070/643-112

Претседател на групата за почва: М-р Васил Глигоров од Агенција за поттикнување и развој на земјоделството

5. ГРУПА ЗА БИОДИВЕРЗИТЕТ (Природа):

Број на членови	Фирма	Име и презиме	Занимање	Телефонски број
1.	ЈП "Македонски шуми"	Ангел Шарламанов	Инг . по шумарство	330-815
2.	Ловно друштво	Кире Костуранов	Биолог	070/732-999
3.	Обични граѓани	Славе Георгиев	Биолог	071/768-233
4.	Еколошко друштво "Планетум"	Митко Шопов	Член на еколош. друштво	071/ 743-077
5.	Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство	Дончо Фиданов	Више земјоделско	346-290 дом.328-448

Претседател на групата за биодиверзитет (природа) Митко Шопов од еколошко друштво "Планетум".

1. ЦЕЛИ НА ПРОЕКТОТ ЗА ИЗРАБОТКА НА Л Е А П (ЛОКАЛЕН АКЦИОНЕН ПЛАН ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА)

Основни цели на Локалниот акционен план за животна средина (ЛЕАП) се:

- Дефинирање, проценка и поставување на проблемите од областа на животната средина кои имаат влијание на квалитетот на живеењето,
- Презентирање на проблемите и приоритетите во животната средина на прегледен и достапен начин до јавноста,
- Развивање на стратегии и активности за намалување на ризиците по животната средина и квалитетот на живеењето,
- Зголемување на јавната свест,
- Зголемување на одговорноста за заштита на животната средина,
- Зголемување на подршката од јавноста за инвестициите од областа на животната средина,
- Развивање на план за спроведување на активностите,
- Активно вклучување на јавноста во реализацијата на инвестициите од областа на животната средина,
- Остварување на транспарентност во сите фази на изготвување на документот,
- Усогласување на планот за спроведување на активностите согласно реално расположивите финансиски средства,
- Утврдување на основните показатели врз база на кои ќе се мери и оценува напредокот во остварувањето на предвидените цели и задачи,

- Основен извор за информирање на реализацијата на активностите
- Остварување на можности за зајакнување на локалната власт и демократијата и социјалната и економската благосостојба
- Остварување на интегрален одржлив развој,
- Идентификување на финансиски извори во функција на реализација на проектите на одржлив развој.

2. ПРИДОБИВКИ ОД ИЗРАБОТКАТА НА Л Е А П (ЛОКАЛЕН АКЦИОНЕН ПЛАН ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА)

- Воспоставување на структура помеѓу општествените чинители на локално ниво во Општината,
- Информирана јавност за постоечките проблеми од областа на животната средина,
- Зголемена јавна свест за прашањата поврзани со животната средина,
- Успешно развивање на стратегии за решавање на проблемите од областа на животната средина,
- Создавање на услови и локални капацитети за привлекување и реализирање на идни инвестиции,
- Подобрување на квалитетот на живеењето,
- Подобрување на економски социјалниот амбиент во Општината,
- Зајакнување на капацитетите на Општината,

3. ФАЗИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОЕКТОТ

3.1. Формирање на организациона структура

- Назначување на Локален Координатор за ЛЕАП

- Формирање на Локален Комитет
- Формирање на Работни Групи

3.2. Работни задачи

- Матрица за родова застапеност
- План за вклучување на јавноста
- План за собирање на информации
- План за работа на Оценка на состојбите со животната средина
- Работа на Оценка на состојбите со животната средина
- Подготвување на прв нацрт документ
- Организирање на јавна расправа,
- Последна ревизија и усвојување од страна на Локалниот Комитет
- Подготвување на финален документ.

3.3. Дефинирање на листа на проблеми

- Изработка на тематски извештаи за сите 5 области
- Заедничка работилница и пишување на Извештај за состојбите со животната средина

3.4. Испитување на јавното мислење

- Составување на анкетен лист; печатење
- Дистрибуирање на анкетно ливче
- Прибирање на пополнети анкетни ливчиња
- Обработка на податоци од анкетните ливчиња

3.5. Приоретизација на проблемите со животната средина

- Состанок на Локалниот Комитет за утврдување на приоритети
- Состанок на Локалниот Комитет за утврдување на СЊОТ анализа

3.6. Дефинирање на цели, задачи и акции

- Дефинирање на цели и задачи за сите 5 области
- Состанок на Локалниот Комитет за утврдување на цели и задачи врз основа на предлогот од Работните Групи
- Предложување на акции за сите цели и задачи

- Состанок на Локалниот Комитет за утврдување на предложените акции

3.7. Изработка на план за спроведување на ЛЕАП

- Разработување на План за спроведување за сите приоритети
- Локален комитет на состанок го утврдува Планот за спроведување
- Разработување на План за набљудување и оценување на спроведувањето на ЛЕАП
- Локален комитет на состанок го утврдува Планот за набљудување и оценување

3.8. Пишување на ЛЕАП документот

- Пишување на нацрт ЛЕАП документ
- Дискусија и забелешки по нацрт ЛЕАП документот на Локалниот Комитет,
- Пишување на Предлог ЛЕАП документ,
- Јавна расправа,
- Последна ревизија и усвојување од страна на Локалниот Комитет,
- Подготвување на финален документ.

3.9. Постапка за усвојување на Совет на Општина

- Јавен увид на ЛЕАП-от
- Вградување на забелешките,
- Подготвување на финална верзија,
- Разгледување и усвојување на документот од страна на Советот на Општината,

3.10. Печатење и публикување

3.11. Организирање на промоција на документот

3.12. Организирање на донаторска конференција

4. ПРЕДГОВОР

4.1. Процес на изработка

Во Република Македонија изготвени се вкупно 32 Локални акциони планови за животна средина (ЛЕАП-и), со техничка и финансиска помош на Институтот за Трајни Заедници (ИТЗ) изготвени се 7 акциони планови, од Германската Техничка Помош (ГТЗ) - 5 и Локалниот акционен план за животна средина за град Скопје, од

Шведската Агенција за меѓународен развој (СИДА) изработени се 6 акциони планови и 13 акциони планови се изготвени со поддршка на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Со донесувањето на законската регулатива во заштита на животната средина, произлезе обврската да локалните акциони планови за животна средина бидат дел од стратегијата за развој на секоја општина. Во рамките на ова и со започнатите процеси на децентрализација, согласно законската регулатива, изготвувањето и усвојувањето на овие стратешки документи се од особено значење за развој на општината. Ова од причина што при нивното изготвување се применува интегралниот пристап на управувањето со животната средина, тесно поврзан со економскиот, социјалниот и општествениот развој на заедницата. Од аспект на интензивирање на процесот на децентрализација и вклучување на граѓаните во таа насока, локалниот акционен план за животна средина има особена важност и допринос во развој на децентрализацијата од причина што во неговото изготвување е вклучена јавноста преку различни форми на здружување. Заради тоа и неговата имплементација во праксата, согласно утврдените приоритети е од особено значење за одржлив развој на општината.

Важно е да се укаже дека за прв пат изготвувањето на ЛЕАП-от се реализира по методологија која значително се разликува од ЛЕАП-ите, кои беа изготвени од ИТЗ и ГТЗ, односно подетално беа опфатени сите индикатори, релевантни за заштита на животната средина и создавањето на економски амбиент. Самата методологија на изготвување на ЛЕАП-от има за резултат пореално идентификување и лоцирање на состојбите, а преку извештаите и СЊОТ анализите за поделните области се создаваат услови за реализација на проекти, кои во значителна мерка ќе го подобрат квалитетот на живеењето во општината.

По усвојувањето од Советот на општината и финализирањето на текстот на локалниот акционен план за животна средина започнува фазата на имплементација на утврдените приоритети со финансиски средства од Локалната самоуправа, ресорните државни органи на управата и странски инвестициони средства. Овој партнерски однос ќе заживее преку реализирање на успешна промоција на документот и организирање на донаторска конференција. Ваквите активности организирани од страна на општината го

подигаат рејтингот и капацитетот на општината за успешно менаџирање и создавање на амбиент за економски и општествен развој, преку воспоставување на контакти со инвеститорите, кои ќе бидат овозможени со усвојувањето на овој документ. Треба да се констатира дека Општина Струмица има реален кадровски и природен потенцијал за создавање на услови за динамичен економски, еколошки и општествен развој на општината.

4.2. Одржлив развој

Значењето на изготвувањето на Локалниот акционен план за животна средина е во функција на развој на одржливиот развој во процесот на децентрализацијата на општините. Во таа насока изготвувањето на овие документи е во реализација на одлуките донесени на Светскиот Самит за одржлив развој што се одржа во Јоханесбург, Јужна Африка, од 26 Август до 04 Септември 2002 година. На овој Самит одржливиот развој беше централна тема на меѓународната агенда со цел да се стимулира и поттикне глобализацијата на активностите во насока на надминување на сиромаштијата, а пред се заштитата на животната средина. Во функција на ова се утврди важноста за поврзување на сегментите на сиромаштијата, заштитата на животната средина и искористувањето на природните ресурси преку создавање на проволон економски амбиент. Владите на земјите учеснички на Самитот, донесоа резолуција со која се опфатија конкретните обврски особено во делот на милениумските развојни цели, како и посебни цели за акција со цел да се оствари поефективна реализација на одржливиот развој. Државите-членки мора да обезбедат нивните политики внимателно да ги усогласат краткорочните економски добивки со среднорочните и долгорочните цели за економски и општествен развој, како и заштитата на животната средина. За таа цел треба да се креира соодветна државна организација која ќе овозможи вградување на аспектите на одржливиот развој преку реализацијата на владината политика, почнувајќи од локалното, националното, регионалното, па се до глобалното ниво. Во основа интегралниот пристап во изготвувањето на стратешкиот документ од аспект на економски, социјален и еколошки пристап во рамките на макроекономските фактори и структурни усогласувања, создава услови за решавање на виталните проблеми во областа на здравјето, образованието, исхраната, водата, санитарните услуги,

квалитетот на воздухот и вработувањето. Сето тоа создава реална рамка за долгорочен одржлив развој во сите нагласени области, а што е во функција и на Агендата 21.

4.3. Законска рамка

Апроксимацијата на законската регулатива во областа на животната средина јасно ја дефинира и утврдува методологијата и потребата за донесување на Локалните акциони планови за животна средина во рамките на утврдените политики во Националниот Еколошки Акционен План. Со овие закони и законите во областа на децентрализацијата, Локалните акциони планови за животна средина станаа важна алатка во имплементацијата на проектите на одржливиот развој и подобрувањето на квалитетот на живеењето. Ваквиот интегрален пристап во управувањето со медиумите во животната средина со непосредно вклучување на јавноста е гаранција дека процесите на децентрализацијата се во вистинска насока да обезбедат целосно и квалитетно функционирање на локалните влади.

5. ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСКИ И СОЦИО-ЕКОНОМСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ОПШТИНАТА

5.1. Природни карактеристики

5.1.1 Географски

На крајниот југоисток на Република Македонија, веднаш под тремеѓето на меѓудржавните граници со Бугарија и Грција, на 41⁰ 22' северна географска ширина и 23⁰ 45' источна географска должина и просечна надморска височина од 280 метри сместена е плодната Струмичка котлина, а во нејзиниот западен дел и истоимената општина Струмица, со површина од 321.89 км². Во оваа општина живеат 54.676 жители населени во градот Струмица седиштето на општината и во останатите 24 населени места кои ја сочинуваат Струмичката општина. Нејзиниот низински дел е воедно и најгусто населено подрачје во Македонија, со 100 жители на 1км².

5.1.2. Климатски

Специфичната географска и топографска положба на Струмичкиот регион ја карактеризираат две зонални клими. Субмедитеранска, со поголемо или помало вкрстосување со источно-континентална чија испреплетеност на

регионот му дава посебен белег - долги топли лета со високо среднодневни температури и намалено годишно количество врнежи и намалени зимски температури, со појава на ветрови од сите правци. Карактеристични за тој крај се северозападниот, југозападниот, а поретко северецот и јужниот топол ветер.

Просечната годишна температура на воздухот е 13,1 ° С со највисоки просечни месечни температури во јули 23,9° С и најниски во јануари 1,7° С. Амплитудата изнесува 22,2 ° С додека разликата меѓу апсолутно максималната 40,5 ° С и апсолутно минималната температура 24,06 изнесува 64,5 ° С.

Во Струмица просечно годишно паѓаат 604 мм. воден талог со максимум на есен и пролет (април-мај) додека долготрајните суши над еден месец со ретка појава (2%). Маглите се појавуваат околу 25 дена и тоа во ноември, декември и јануари.

5.1.3. Релјефни

Целокупниот Струмички регион е поделен на ридско-планински во кој се застапени скалестите почви и рамничарски со алувијалните, смолниците, гајњачите и карбонатните видови почви. Поголем дел односно 46% од обработливите површини припаѓаат на рамничарскиот релјефен дел кои се наоѓаат на надморска височина од 250-300 м и се од првостепено значење за земјоделството во регионот. Тоа се површините покрај речното корито на реките Струмица, Тркања и Крива Река. Останатите 52% од површините припаѓаат на падинскиот дел, а 2% на ридскиот релјефен дел.

5.1.4. Структура на земјиштето

Ваквата почвена и бонитетна карактеристика на Струмичкото поле го определува и начинот на користење на земјиштето од страна на земјоделските субјекти. Од вкупната земјоделска површина во регионот од 47.591 ха, 87% припаѓа на обработливите површини каде доминираат ораниците и бавчите, каде во сеидбените планови производителите се ориентираат на доходовните рани, средни и доцни градинарски култури за свежа консумација и преработка. На ораниците и бавчите подеднакво се застапени и житните и градинарските култури, а на ридестите површини најмногу се застапени ориенталните сорти на тутун со висок квалитет.

Современото земјоделско производство, обработката и современиот начин на пакување според стандардите на пазарот и потрошувачката како и високо едуцираниот кадар ја сврстуваат Струмичката Општина во водечките земјоделски центри во Државата и пошироко.

се прикажани во табела 1:

Табела 1 - Обработлива површина (ха):

	Земјоделска површина (ха)	Вкупно	Ораници бавчи	Овоштарници	Лозја	Ливади	Пасишта
Струмица-регион	47.591	29.644	26866	362	1373	1043	17947
Општина Струмица	9345	8059	7557	104	131	267	1286

Обработлива површина во проценти:

	Земјоделска површина %	Вкупно	Ораници и бавчи	Овоштарници	Лозја	Ливади	Пасишта
Струмица-Регион	100	100	100	100	100	100	100
Општина Струмица	19.6	27.2	28.1	28.7	9.5	25.6	7.2

5.1.6. Шумски површини

Површината под шуми според Државниот завод за статистика во Општина Струмица односно регионот изнесува **57.441 ха** од кои што **47200 ха** или **82,2%** се во општествена сопственост и **10.241 ха** или **17,8%** во приватна сопственост. Тоа значи

дека шумовитоста изнесува околу **49,22%**, што претставува доста висок процент во однос на шумовитоста во останатите региони во Државата каде таа изнесува **35%**.

Табела 2: - Површина под шуми:

	Површина под шуми (ха)	Шумовитост во %
Струмички регион	57441	53,6
Општина Струмица	18860	48,8

Подобра оценка за состојбите на шумите и шумскиот фонд освен преку шумовитоста, се дава преку квалитетот на шумскиот фонд и структурата на шумите. Според тие податоци, шумите зафаќаат површина од **57441ха** или **49,2%** од географската површина на регионот (**1070,80км²** катастарска евиденција). Вкупната дрвна залиха во шумите изнесува **3608730м³** или **76,0м³/ха** со годишниот прираст од **98814м³** или **2,08 м³/ха**.

Од тие податоци може да се констатира дека по шумовитоста овој регион е на подобро ниво од нивото на Р. Македонија кое изнесува (**35,2%**), а според квалитетот на шумскиот фонд е на приближно исто ниво. Од сите шуми **57441ха** околу **47200 ха** или **82,2%** се во општествена сопственост, а само **10241ха** или **17,8%** се во приватна сопственост.

Табела 3: Површина на шуми и шумски фонд според сопственоста:

	Површина		дрвна маса		прираст	
	ха	%	м ³	м/ха	м ³	М/ха
општествени	47200	82,2	3504426	78,8	95403	2,15
приватни	10241	17,8	104304	34,6	3411	1,13
вкупно	57441	100,0	3608730	76,0	98814	2,08

Со шумите во општината и регионот во целост стопанисува Шумското стопанство „Беласица“. Шумското богатство е лоцирано

на планините Огражден, Беласица, Еленица, Готен и Плавуш. На надморска височина од 1000 до 1500 метри се наоѓа најквалитетниот

шумски фонд, додека деградираниите шуми и шикари се наоѓаат на надморска височина од 500 метри.

Од листопадните шуми нај застапени се: даб, бука, орев и костен, а од иглолисните црниот и белиот бор како и елата.

5.1.7. Хидролошки потенцијал

а) Водоснабдување

Водоснабдувањето на населението во општината се врши преку акумулацијата "Турија", како главен водоснабдителен ресурс, а како резерва се користи акумулацијата "Водоча" и за таа цел неопходно е да се обезбедат потребните технички услови.

Со оглед на приоритетноста на снабдувањето со здрава и технички исправна вода за пиење, а согласно водостопанската основа и утврдениот биланс на водите, во сушните периоди треба да се запази користењето на водите од акумулациите т.е да се насочи, пред се, за водоснабдување.

Годишно од Струмички слив на ЈПКД "Комуналец", преку доводниот цевовод до фабриката за вода му испорачува 5.5 до 6 милиони м³ сурова вода, а во акумулацијата "Водоча" се чуваат годишна резерва од 1 до 1.5 милиони м³ вода во случај на прекин на водата од "Турија". Во акумулацијата "Турија" секоја година се чуваат како резерва за градот 10 милиони м³ вода.

б) Иригација

За наводнување на површините од ХМС "Турија" годишно се испорачуваат од 3 до 18 милиони м³ вода или просечно по 10 до 11 милиони м³ вода, со кои се наводнуваат од 1000 до 2500 ха обработливи површини. Од ХМС "Водоча" годишно се наводнуваат од 400 до 600 ха површини со годишна потрошувачка на вода од 5 до 6 милиони м³.

в) Градинарски култури

Сите тие климатски, почвени и хидрографски карактеристики на Општината Струмица и даваат белег на интензивен доходовен микро регион во Републиката, каде најмногу се застапени рани, среднородни и доцни среднородни градинарски култури. Во помал обем се застапени и житните, индустриските и фуражните култури.

5.1.8. Сточарство

Сточарството во Општина Струмица, главно е концентрирано во сонорите на ридско планинските населени места, каде се одгледува ситен и крупен добиток.

5.1.9. Минерални ресурси

Според досегашните истражувања, Општина Струмица не располага со значајни количества рудно богатство. Постојат минерални ресурси кои воглавно се надвор од синорот на општината. Експлоатацијата е сконцентрирана на падините на планината Огражден каде се експлоатира натриски фелспат и на планината Беласица каде има наоѓалишта на калциум- карбонат.

5.2. Економски потенцијал

5.2.1. Индустрија

Во Општина Струмица постои релативно развиена индустрија и тоа за преработка и повисока финализација на примарно земјоделско производство, кланици и конзумни млекокарници во приватниот сектор, како и капацитети за конзервирање и пакување на земјоделски производи. Застапена е и мелничко-пекарската индустрија, како и занаетчиско-слаткарски работилници.

По распаѓањето на единствениот дрвно-преработувачки капацитет на територијата на Општина Струмица- "ДИЈОС" Струмица се формираа повеќе капацитети кои се занимаваат со примарна и финална обработка на дрво, како и производство на мебел.

Посебено треба да се нагласи текстилната индустрија во која има вработено околу 2100 работници воглавно во производството на предиво, како и производство на лесна и тешка конфекција.

На овие простори се сконцентрирани и капацитети на металопреработувачката и електронската индустрија која е во постојан подем.

Особено е важно да се спомне и фабриката за производство на санитарна керамика каде голем дел од работоспособното население најде своја егзистанција.

Активните стопански и индустриски субјекти, носители на целокупниот развој на општината се прикажани во:

Табела 4 - Стопанство во општината :

р.б.	Сектор	Број на сектор
А.Деловни субјекти		
1	Претпријатија	2804
2	Трговски друштва	2849
3	Трговци-поединци	702
4	Останато	381
	Вкупно:	6736
Б.Деловни субјекти по дејности		
1	Земјоделство, лов и шумарство	222
2	Рибарство	1
3	Вадење на руди и камен	3
4	Преработувачка индустрија	870
5	Снабдување со електрична енергија, гас и вода	5
6	Градежништво	155
7	Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила, мотоцикли и предмети за лична употреба и за домаќинствата	4171
8	Хотели и ресторани	262
9	Сообраќај, складирање и врски	367
10	Финансиско посредување	3
11	Активности во врска со недвижен имот, изнајмување и деловни активности	202
12	Јавна управа и одбрана, задолжителна социјална заштита	35
13	Образование	24
14	Здравство и социјална работа	108
15	Други комунални, културни, општи и лични услужни активности	308

Значи може да се констатира дека главни стопански гранки во општината се земјоделството, застапено претежно во индивидуалниот сектор, текстилната и дрвнопреработувачката, мелничко-пекарската како и индустријата за преработка на земјоделски производи и производи од месо и млеко.

Особено значајна за општината е металопреработувачката и електронската индустрија, во која сеуште има недоволно искористени капацитети.

Неискористеност на капацитетите сеуште постои во земјоделството.

Општината има потенцијал за развивање на производството на еколошки чиста храна.

5.2.2. Трговија (берза)

Со преминот од договорна во пазарна економија се наметна суштинска потреба од

реформа во земјоделството, односно реформа во организацијата на прометот со земјоделско-прехранбени производи, а тоа се состои во квалитетно современо производство, преработка и пакување според барањата на потрошувачите, откупот како и прометот на големо и мало.

Поради повремениот коњуктурност на оделни земјоделски производи присутни на пазарот во земјата, која создава неорганизиран откуп, верижна трговија, закупци и прекупци, нестабилни и нереални цени со што единствено производителот и државата се во трајна загуба, се создаде неминовна потреба од создавање на прометна институција „Агро-Берза“ каде би требало да се врши концентрација на понудата и побарувачката и постигнување стабилни и реални цени.

Сепак на тие простори функционираат повеќе други институции како: трговски центри, пазари на големо, саеми, каде листата на стоки во берзанскиот пласман ја сочинуваат следните производи:

Во свежа состојба

Домати, пиперки, краставици, компир, грав, ориз, друг зеленчук, јаболки, круши, праски, кајсии, вишни, грозје, печурки, непреработен тутун .

Во смрзната состојба

Пиперки, овошје

Преработки

Преработен зеленчук, вино обично и флаширано, кондиторски производи, тестенини

Сточарски производи

Јагниња, јагнешко месо, овчо месо, сувомеснати производи, млеко и млечни производи

Како и набавка на : вештачки ѓубрива, заштитни средства, семенски и посадочен материјал.

5.2.3.1.1. Туризам

Туризмот во рамките на Општина Струмица досега беше доста малку застапен, посебно со мал акцент на развојот на **руралниот туризам**.

Имајќи го во предвид постоењето на бањите како и постоењето на доста значајни културно-историски споменици од поблиското и подалечното минато и локалитети од историско значење за овие простори, во Општина Струмица има идеални услови за развој на туризмот. Но поради недоволното инфраструктурно уредување, како и нивната запуштеност, истите остануваат како недоволно искористени капацитети.

Со збогатувањето на содржините, инфраструктурното уредување во смисла на пробивање и изградба на патишта до потенцијалните туристички локалитети, како и поттикнувањето и стимулирањето на руралниот туризам особено во подбеласичкиот региони и изградба на нови туристички капацитети во догледно време Општина Струмица би прераснала во современ туристички центар во Р.Македонија. Општината располага со значителни туристички капацитети за сместување на туристи и тоа : хотел Илинден, хотел Сириус, мотел Терминал, мотел Македонска кука, хотел Цар Самуил, хотел Спиро Захов и хотел Дукат, хотел Тивериопол од кои седум се во приватна, а еден во државна сопственост.

Бројот на држлата во туристичките капацитети изнесува 490. Бројот на

туристичките ноќевања се движи од 101.000 во 1999 година до 111.940 во 2004 година што е за 10,8% повеќе. Сите капацитети имаат систем на третман на отпадни води со користење на септички јами, освен капацитетите на хотел Тивериопол и хотел Сириус.

Транзитивноста и контактното, кои овој регион ги поседува, пред се, произлегуваат од неговата местоположба во крајниот југо-исток на Р. Македонија, веднаш под троегето на меѓудржавните граници на нашата земја со Р. Бугарија и Р. Грција. Од особено значење, за транзитивноста на овој регион е неговата собирајна поврзаност кон Р. Бугарија преку граничниот премин Ново Село и со меѓународната магистрала по долината на реката Вардар.

Контактното на струмичкиот регион се согледува преку неговото граничење со Бугарија и Грција и преку отвореноста на нашата земја кон соседите и воопшто кон другите држави.

Поливалентноста, пак, на овој регион треба да се нагласи дека таа е содржана во вредностите кои се елементи на овој регион. Испреплетеноста на природните и атропогените форми овозможува изразита содржајност при престојот на туристите. Имено, природните вредности во овој регион имаат рекреативни, куриозитетни и естетски карактеристики, додека антропогените елементи кои доминираат во просторот претставуваат значајно знаменито и естетско надополнување.

Од досега изложеното произлегува дека струмичкиот регион се карактеризира со туристичко географска положба која претставува одредена туристичка вредност и важен фактор за туристичкиот развој.

5.2.4 Финансиски сектор

Банкарскиот систем кој го опслужува стопанскиот и нестопанскиот сектор се одвива главно преку: Комерцијална банка, Стопанска банка, Тутунска Банка, Уни банка, Прокредит Банка, Поштенска банка, Тетекс -кредитна банка, Охридска банка, Алфа банка , поголем број штедилници и менувачници.

5.2.5. Демографски карактеристики

а). Структура на население

На Територија на Општина Струмица живее население од сите национални

структури, со нагласена доминантност на македонското население.

Табела 5:

Националност	Процент	Вкупно
Македонци	91,92	50258
Турци	6,87	3754
Роми	0,27	147
Власи	0,005	3
Срби	0,34	185
Албанци	0,005	3
Бошњаци	0,01	6
Други	0,58	320

Од вкупно **54676** жители кои живеат на територијата на Општина Струмица, мажите и жените се присутни со приближно ист процент, со изразена средна возраст на населението.

Табела 6:

Возраст	Вкупно
од 0-19 години	15256
од 20-60 години/од 20-59 години	31711
над 60 години	7709

Полова структура :

Пол	Вкупно
жени :	27336
мажи :	27340
мажи и жени	54676

Според статистичките податоци од пописот од 2002 година бројот на жителите и нивното разместување во седиштето на општината и во населените места е секако со поголема концентрација во градот, а помалку во останатите **24** населени места.

Табела 7:**Број на жители по населени места :**

Р.б.	Населено место	Мажи	Жени	Вкупно
1.	Струмица	17402	17909	35311
2.	Рич	205	177	382
3.	Просениково	782	768	1550
4.	Попчево	185	158	343
5.	Добрејци	917	847	1764
6.	Дабиле	1000	946	1946
7.	Градско Балдовци	371	384	755
8.	Водоча	180	138	318
9.	Вељуса	806	746	1552
10.	Белотино	12	17	29
11.	Баница	568	569	1137
12.	Банско	988	1004	1992
13.	Муртино	1117	1092	2209
14.	Сачево	280	260	540
15.	Габрово	205	194	399
16.	Куклиш	1330	1202	2532
17.	Свидовица	173	152	325
18.	Раборци	55	50	105
19.	Три Води	7	5	12
20.	Костурино	656	624	1280
21.	Орманли	17	17	34
22.	Дорломбос	61	56	117
23.	Мемешли	23	21	44
24.	Злешево	/	/	/
25.	Чепели	/	/	/
	Вкупно општина Струмица	27340	27336	54676

5.2.6. Општествен стандард

а) Образование

Населението во Општина Струмица е релативно едуцирано, а самата едукативна рамка ги содржи згрижувањето, воспитувањето и образованието на децата од предучилишна возраст до степен на средно образование, а од скоро време постојат и дисперзирани студии од областа на земјоделството.

За згрижување, воспитување и образование на децата од предучилишна возраст се грижи РО „Детска радост“. Организацијата има дисперзирани објекти, од кои 5 во градот Струмица кои згрижуваат околу 900 деца.

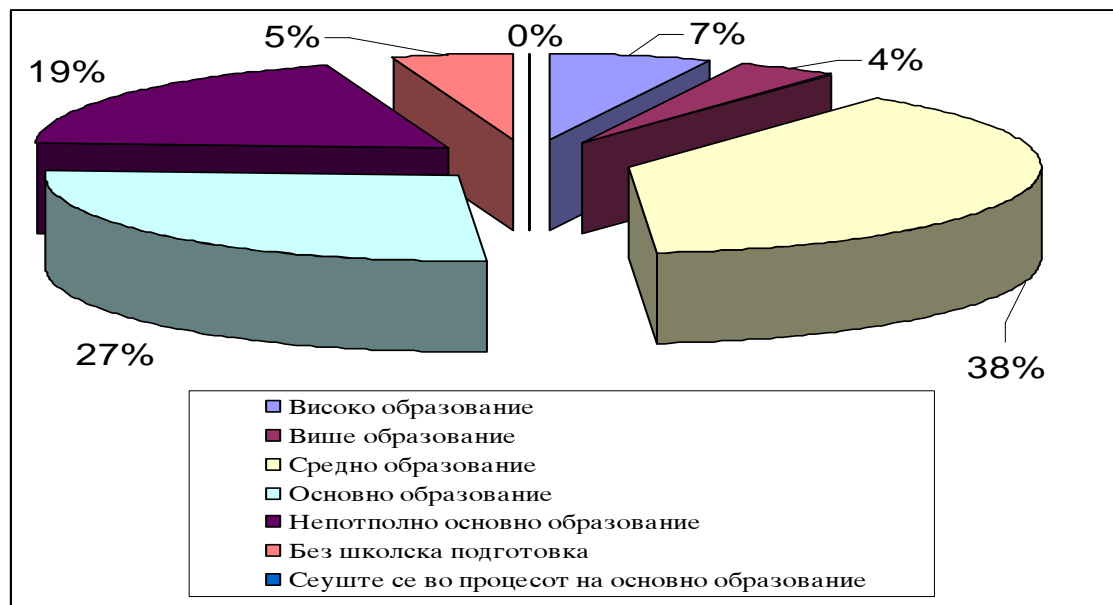
Основното образование се врши во 11 училишта. На територија на градското подрачје функционираат четири централни основни училишта: „Видоје Подгорец“, „Сандо

Масев“, „Маршал Тито“ и „Никола Вапцаров“, како и училиштата во останатите населени места: „Герас Цунев“-Просениково, „Гоце Делчев“-Вељуса, „Св. Кирил и Методиј“ - Дабиле, „Маршал Тито“- Муртино, „Даме Груев“-Куклиш, како и Заводот за рехабилитација „Бања Банско“-Банско, каде во просек се школуваат околу 6650 ученици. Од 1950 година постои и нижото музичко училиште, „Боро Џони“ кое годишно го посетуваат 350 ученици

Средното образование се одвива во трите средни училишта: СОУ „Јане Сандански“, СОУ „Никола Карев“ и СОУ „Димитар Влахов“, каде во просек се школуваат по 3809 ученици годишно. Солидни знаења младината стекнува и преку „Народна техника“, „Домот на техничка култура“, Работничкиот универзитет „Јоска Свештарот“ и „Агростарт АБЦ“.

Табела 8: Структура по образование :

Вид на образование	Вкупно
Високо образование	2828+31мр.+8 др.
Вишо образование	1617
Средно образование	17007
Основно образование	11858
Непотполно основно образование	8569
Без школска подготовка	1997
Сеуште се во процесот на основно образование	38

Според прикажаното, населението во Општина Струмица е релативно добро едуцирано, а самата едукативна рамка ги

содржи згрижувањето, воспитувањето и образованието на децата од предшколска возраст до степен на средно образование, а

од скоро време постојат и дисперзирани студии од областа на земјоделството.

5.2.7. Вкупен број на вработени и невработени лица

Со развојот на стопанството на Општина Струмица, особено со стимулирањето на приватниот и бизнис секторот, како и поттикнувањето истиот да се развива со зголемена динамика, Општина Струмица ги превзема сите потребни чекори за создавање услови за брз и сестран развој на земјоделството, стопанството, индустријата и туризмот се со цел стекнување статус на развиена економски моќна општина. Отварањето на нови производствени погони и ревитализација на постоечките ќе биде еден од главните приоритети на Општина Струмица

во сегашниот и наредниот период, како би можело сето работоспособно население на оваа општина да најде свое вработување и обезбеди егзистенција на своето семејство.

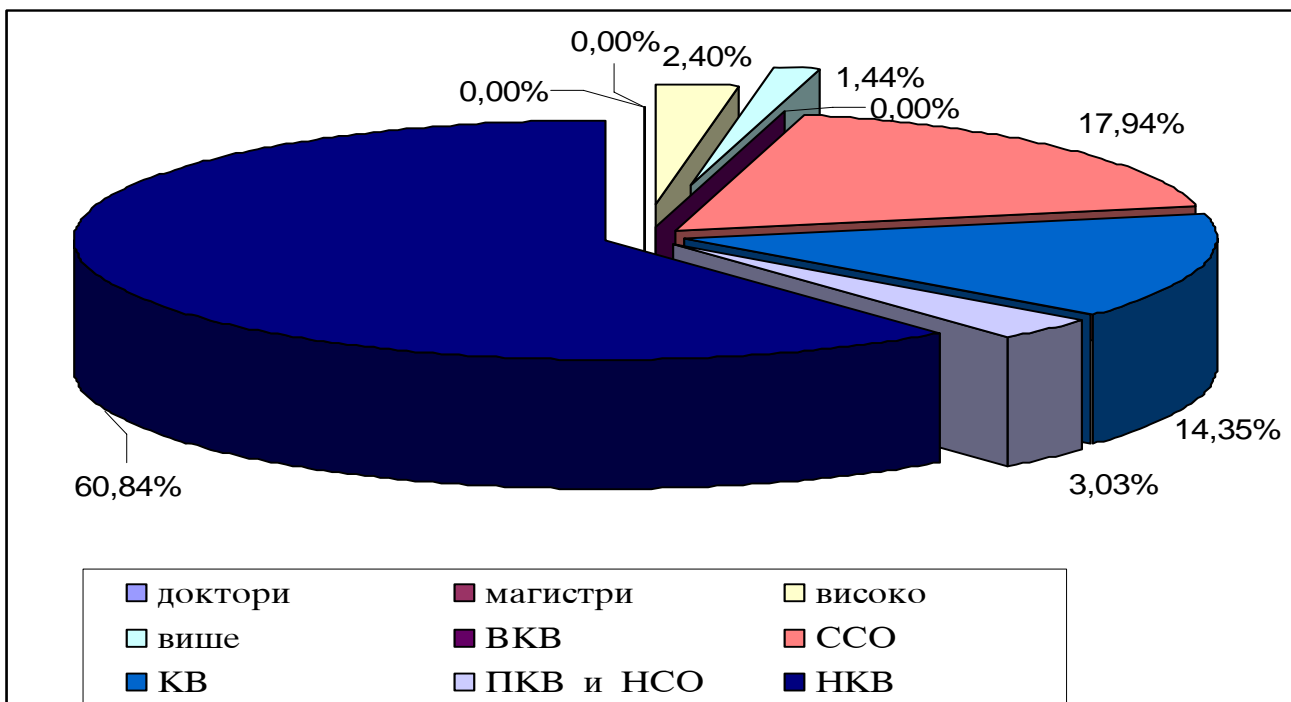
Бројот на вработените лица на територија на Општина Струмица е во постојан пораст и моментално изнесува: 14.603.

Со реструктурирањето на стопанството и со преминот од договорна кон пазарна економија како и преминот на капиталот од државен во приватен сектор и наметнатата суштинска потреба за реформа во сите области особено во земјоделството и индустријата, голем дел од работоспособното население во Општина Струмица се стекна со статусот - невработен. **Бројот на невработените изнесува 23 031.**

Структура на невработеност по образование:

невработени по образование	Вкупно
доктори	1
магистри	/
високо	552
више	331
ВКВ	/
ССО	4132
КВ	3305
ПКВ и НСО	698
НКВ	14012

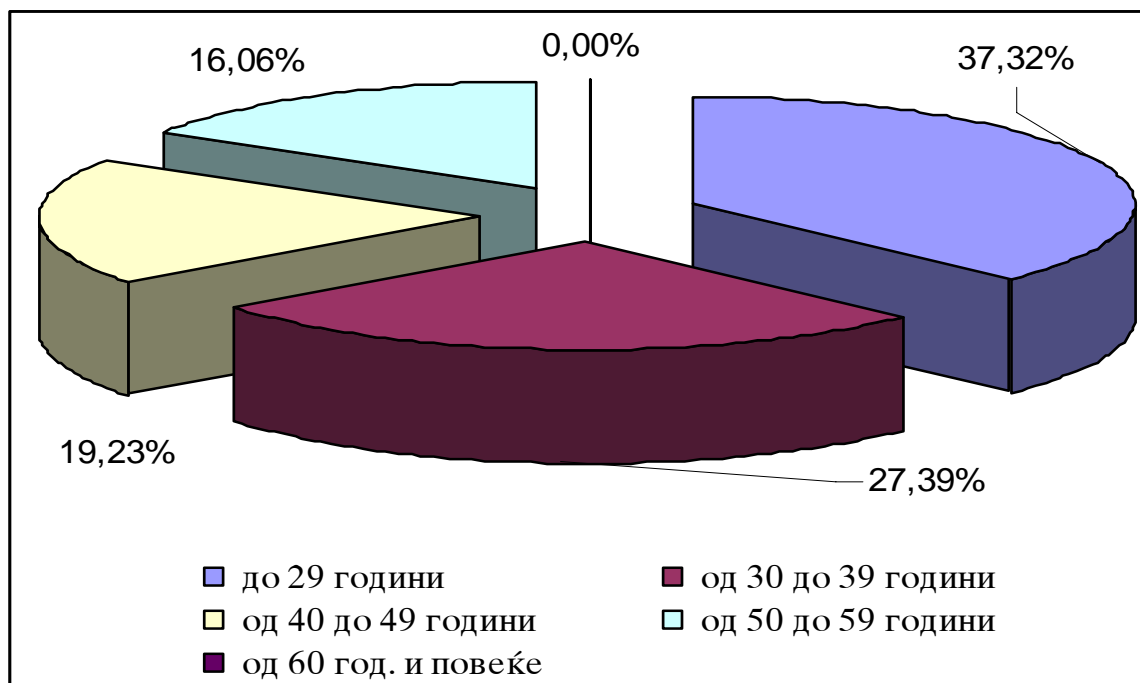
Невработени по образование

Структура на невработеност по возраст

Невработени по возраст	Вкупно
до 29 години	8968
од 30 до 39 години	6582
од 40 до 49 години	4622
од 50 до 59 години	3859
од 60 год. и повеќе	/

Структура на невработеност по возраст

5.2.8. Здравство

Здравствената инфраструктура е доста солидно организирана и распространета во општината. Превентивната, примарната и секундарната здравствена заштита во регионот се обезбедува преку Здравствениот дом, Општата болница, Заводот за здравствена заштита и приватните здравствени установи. Во примарната здравствена заштита се нудат здравствени услуги преку ординациите по општа медицина, службата за итна медицинска помош со домашно лекување, диспанзерот за деца, диспанзерот за училишна младина, диспанзерот за жени, диспанзерот за спортска медицина и диспанзерот по медицина за трудот. Во општината има 4 здравствени станици дисперзирани во населените места, една централна општа ординација и 4 општи ординации распоредени по месните заедници. Здравствена заштита се дава и преку 15 приватни здравствени установи од кои 9 се општи и 6 специјалистички ординации. Стоматолошката заштита се обезбедува

преку јавното здравство со детска и превентивна стоматологија, ортодонција, протетика и орална хирургија и преку приватните стоматолошки ординации, кои во градот ги има 33 и 1 на село. Снабдувањето на населението со лекови во општината се врши преку 16 приватни аптеки во градот.

Заради зачувување на здравствената состојба на расположивиот сточен фонд, во општината работи и ветеринарна станица, како и повеќе приватни ветеринарни аптеки.

5.2.9. Медиуми

Населението од овој регион е доста информирано со помош на седумте медиуми од кои 3 телевизии, 3 радија и еден локален весник.

5.2.10. Инфраструктурни системи

а) Магистрални, регионални и локални патишта

Струмичката општина се карактеризира со одредени функционални белези на својата географска местоположба, истакнувајќи ја својата транзитивност, контактност и поливалентност.

Транзитивноста и поливалентноста, кои оваа општина ги поседува, пред се произлегуваат од нејзината местоположба во крајниот југо-исток на Р.Македонија, веднаш под тромеѓето на меѓудржавните граници на нашата земја со Р.Бугарија и Р.Грција. Од особено значење, за транзитивноста на оваа општина е нејзината сообраќајна поврзаност кон Р.Бугарија преку граничниот премин Ново Село и со меѓународната магистрала по долината на реката Вардар.

Контактното на Струмичката општина се согледува преку нејзиното граничење со Р.Бугарија и Р.Грција и преку отвореноста со соседните и другите држави.

Општина Струмица е добро отворена и поврзана со магистралните сообраќајници со Република Бугарија и Република Грција, како и регионалните патни правци Струмица - Радовиш-Штип, Струмица-Ново село-граничен премин со Република Бугарија, Струмица-

Валандово, Струмица-Берово, и добро развиена транспортна локална мрежа, поврзувајќи ги сите локални населени места и општини со градот Струмица.

Општина Струмица располага со модерно асфалтирана патна мрежа низ која граѓаните на општината безбедно се движат и комуницираат.

Од особено значење за општината, имајќи ја во предвид големата динамика на патнички и товарен сообраќај од Струмица и кон Струмица е довршувањето на изградбата на регионалниот пат Радовиш - Струмица, како и реализацијата на КАРДС проектот за изградба на регионалниот пат Струмица-Просениково со кое ќе биде извршено поврзување со локацијата предвидена за изградба на Центар за понуда на ранограднарски производи кое е од огромно значење за земјоделците од оваа општина и пошироко.

Должината на локалните, регионалните и магистралните патишта е прикажана во:

Табела 9:

АСФАЛТИРАНИ УЛИЦИ :

Мерка	Единична мерка	Вкупно
должина	м ¹	87000
површина	м ²	583000

ПАТИШТА :

Категорија	Единична мерка	Вкупно
Регионални патишта	м ¹	65300
Магистрални патишта	м ¹	10000
Локални патишта	м ¹	112500

ЛОКАЛНИ ПАТИШТА :

АСФАЛТИРАНИ :

Мерка	Единична мерка	Вкупно
должина	м ¹	18000
површина	м ²	81000

ПРОБИЕНИ :

Мерка	Единична мерка	Вкупно
должина	м ¹	66500
површина	м ²	299250

Железнички сообраќај на територија на Општина Струмица не постои, но затоа пак има организиран автобуски превоз и транспорт на патници кои го врши Единствената транспортна организација „Струмица Експрес“, како и поголемиот број такси здруженија кои на Струмичкиот регион му даваат белег на современ транспортен

центар на патници и стоки. Транспортот на стоки го вршат повеќе приватни претпријатија кои располагаат со транспортни превозни средства, а меѓу водечките од нив е и „Интерглобус“ Струмица.

Заради потребите на царината постои терминал со површина од 17000м² и

магаински простор од 1000 м², како и повеќе шпедитерски претпријатија.

5.2.1. Енергетска мрежа

За електричната мрежа во општината и регионот во целина е задолжено претпријатието „Електро - Струмица“. Должината на електричната мрежа изнесува 892 км, од која 103 км е поврзана кабловски. Опфатени се сите населени места преку две трафостаници од 110/10 кв и 240 трафостаници од 10/04 кв, од кои 145 се сопствени и 95 туѓи .

5.2.12. ПТТ мрежа

ПТТ инфраструктурата е на задоволително ниво. Носител на оваа дејност е Основната организација за ПТТ сообраќај „Струмица“, со главна пошта лоцирана во централното градско подрачје и селските пошти и поштенски шалтери.

Со тоа Општина Струмица се вбројува во една од најмодерните и најсовремени општини во Република Македонија.

Струмичкиот регион се карактеризира со одредени функционални белези на неговата туристичко-географска положба, при што треба да ги истакнеме неговата транзитивност, контактност и поливалентност.

5.2.13. Култура

Струмичкиот крај е богат со мошне вредни, па и уникатни културно-историски споменици од времето на антиката па се до денес. Некои од нив се добро сочувани, а други се реставрирани, конзервирани или реконструирани. Покрај пронајдената керамика и други предмети од доцниот неолит, еден од најстарите делумно сочувани споменици од римскиот период е Римската терма во Бања Банско, во непосредна близина на хотелот „Цар Самуил“ откриена во 1978 год. Бањата ја користела топлата минерална вода во Банско, чиј извор се наоѓа над термата. Овој објект, несомнено, бил термо-балнеум, и тоа еден од најстарите на Балканот.

Комплексот цркви „Св. 15. Тивериополски маченици“ во Струмица е една од најстарите ранохристијански базилики на Балканот. Со неа е сврзано народното предание за 15-те христијански маченици дојдени од Тивериопол. Ископувањата покажаа дека „Св. Петнаесет“, всушност претставува комплекс на цркви од различни временски периоди и тоа претхристијанска, ранохристијанска базилика, крстообразна црква и нејзината подоцнежна обнова.

Манастирската црква „Свети Леонтиј“ во Водоча, која најверојатно потекнува од

времето на Цар Самуил, била седиште на Струмичката епископија.

Манастирската црква во Вељуса „Св.Богородица Елеуса“ (Милостива), според архитектонското решение, е единствената градба од таков вид во Македонија од периодот на 11. век. Црквата е навистина мала по размери и речиси четириаголна, чија основа има форма на детелина со четири листа и во целост претставува исклучително вреден и би, рекле, луксузен уметнички објект од висок стил.

Во непосредна близина на Банско е изградена црквата „Св. 40 Севастиски маченици“ . Се смета дека настанала по пропаѓањето на Самоиловата држава, односно во 11 и 12 век. Црквата е разрушена и од неа денес можат да се видат само незначителни остатоци, а не се знае и нејзиниот ктитор, но со голема веројатност се претпоставува дека таа била епископско седиште.

Недоволно испитан и обвинен со тајни е и манастирот „Св.Илија“ кој се наоѓа на околу 4 км јужно од градот. Во манастирот се пронајдени икони со старост од околу 350 години, поради што се претпоставува дека тој датира од крајот на 16 или од почетокот на 17 век. Тука е пронајдена и камен плоча со старословенско писмо, која, доколку не е дополнително донесена, укажува на можноста и овој манастир да е приближно стар како Водочкиот и Вељушкиот.

Значаен субјект за културниот живот на населението во Општината Струмица како и за регионот во целина е Домот на културата „Благој Јанков Мучето“ во која делува и младинскиот хор „Деница“ , а каде се одржуваат низа културни манифестации од домашен и меѓународен карактер. На полето на театарската уметност најдостепен репрезент е Народниот театар „Антон Панов“ и фестивалот за камерен театар „Ристо Шишков“. Традиционално секоја година на полето на ликовната уметност во Домот на културата “Антон Панов”, се одржува “Меѓународна струмичка ликовна колонија”.

За заштита на спомениците и културното богатство и природни реткости на територија на Општина Струмица се грижи Заводот за заштита на спомениците на културата и музеј - Струмица, како и Архивот на Македонија - Подрачна единица Струмица.

5.2.14. Спорт

Од секогаш на овие простори спортот заземал важно место во културните активности на градот.

Расположивите капацитети, односно спортскиот стадион „Младост“ со помошните игралишта, како и двете спортски сали во кои се одржуваат многу домашни и меѓународни натпревари од областа на фудбалот, кошарката, одбојката, борењето и каратето, им нудат на граѓаните задоволително место за спортување и забава.

5.3. Урбан развој

Централно место во Општина Струмица од аспект на урбан развој зазема градот Струмица.

Степенот на урбанизацијата на општина Струмица е последица на интензивни процеси на индустријализација, деаграризација и миграција на населението од руралните кон урбаните средини, процес кој најинтензивно се одвивал во шеесетите и седумдесетите години од минатиот век. Историски податоци говорат дека Струмичката област била населена уште во 5-тиот милениум п.н.е., но планскиот пристап на развојот на Струмица може да се подели на три карактеристични периоди:

- Првиот е сврзан со изработување на првите геодетски подлоги кон крајот на триесетите години на минатиот век.
- Вториот ги опфаќа годините по Втората светска војна, кога се прават напори да се регулира градежната активност, при што на постојните подлоги се предвиди уличната мрежа, пред се врз слободните неизградени површини.
- Третиот период отпочнува во 1959 година кога беше изготвена идејната студија на урбанистичкиот план и кој период трае и до ден денеска. Во овој период донесени се повеќе плански документи односно основни и детални урбанистички планови со кои е опфатен целиот град.

Согледувајќи ја потребата за плански насочен општествено економски и просторен развој на градот Струмица се изврши измена и дополнување на Основниот урбанистички план од 1984 година, односно се изработи Генерален урбанистички план за градот Струмица, кој е донесен во 2002 година и е со важност до 2015 година.

Во рамките на општината постојат населби од урбан, полуурбан и рурален карактер. Струмица е населба од прв степен-урбана населба-центар на општина.

Бидејќи Струмица се простира на, пред се, рамно земјиште, основниот проблем при урбаниот развој претставува плодното земјиште.

Основни правци врз кои базира простојниот развој се правците југоисток кон Градско Балдовци и северозапад кон Баница. Ова насочување произлегува од определбата, развојот на градот да не биде исклучиво на сметка на квалитетно земјоделско земјиште, односно тој да се одвива по падините на Чам Чифлик.

Подрачјето на градот Струмица во генералниот урбанистички план е поделено на станбени и работни зони. Станбената зона е составена од 8 постојни одделни зони на осум месни заедници или на осум станбени заедници.

Работната зона е лоцирана на североисточната и југоисточната страна и е издвоена од станбената.

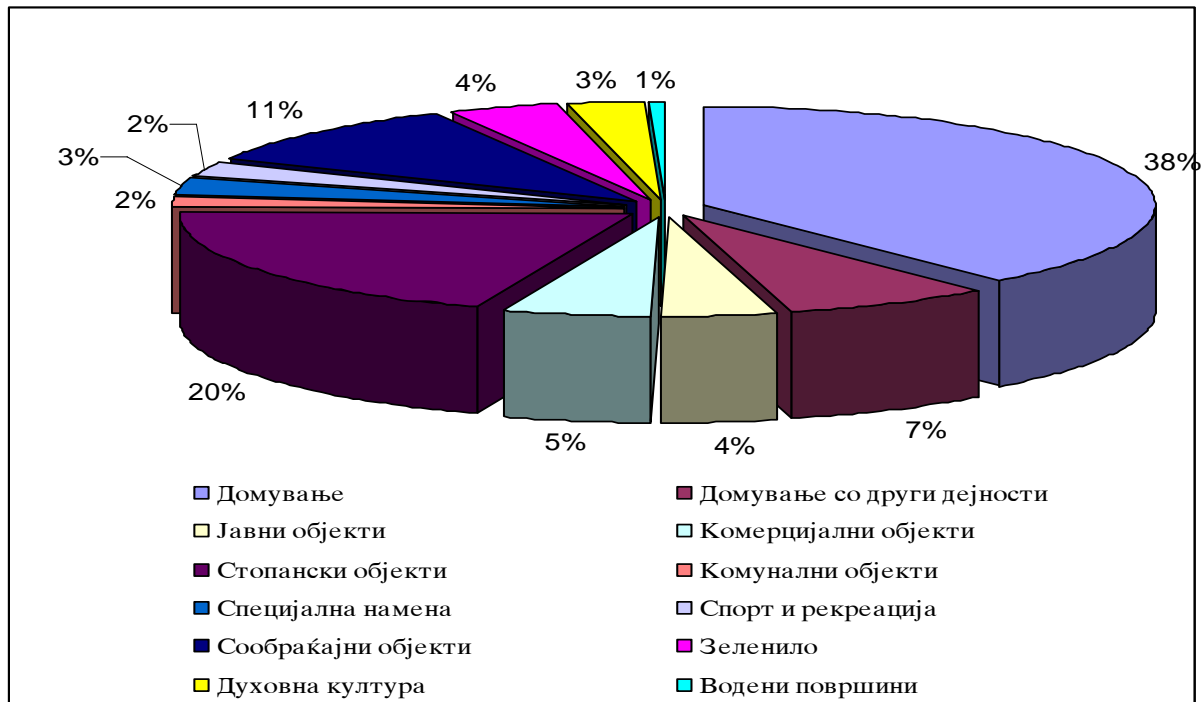
Спортско-рекреативната зона во градот е издвоена како посебна целина и се наоѓа во рамките на петтата месна заедница.

Како посебна урбана целина се издвојува централното градско подрачја со содржини од централните функции, а во рамките на истото подрачје е старото градско јадро.

Во постојниот генерален урбанистички план за градот Струмица планираните површини според нивната намена се :

Намена на површини	Површина (ха)
Домување	345.73
Домување со други дејности	67.14
Јавни објекти	37.78
Комерцијални објекти	46.33
Стопански објекти	177.14
Комунални објекти	15.7
Специјална намена	25.03
Спорт и рекреација	21.21
Сообраќајни објекти	95.26

Зеленило	35.4
Духовна култура	22.64
Водени површини	6.2
Вкупно	896.0

6. АНАЛИЗА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Оценката на состојбите во животната средина во општина Струмица се направи преку организирање на анкета - доставување на анктени листови по месните заедници, како и на основа на доставените прашалници до членовите на работните групи и анализирањето на дадените одговори со утврдување на посебен Извештај за состојбите за секој од медиумите (вода, воздух, почва) и областите (отпад и биодиверзитет). При изготвувањето на Извештајот за оценката на квалитетот во животната средина се имаа во предвид и планските документи за развојот на општината, како и студиите за управување со отпадот, биодиверзитетот, водите и сл., изготвени на ниво на Р. Македонија во делот на општината.

6.1. Анкета

Со анкетата се направи напор да се опфатат сите структури од старосен, образовен, социјален и сл. карактер во општината. Ова овозможи да поцелосно се

согледаат состојбите во животната средина од аспект на видувањето на обичниот граѓанин во неговото секојдневно живеење. Истражувањето на јавното мислење за состојбите во значајна мерка ја подобри сликата за состојбите во животната средина, проблемите и искажаните мислења за нивно надминување, како основа за креирање на стратегија за надминување и утврдување на приоритети.

Содржината на анкетниот лист кој што беше доставен за испитување на јавното мислење за проблемите со животната средина, опфати 8 прашања значајни за состојбите во животната средина. Одговорите беа давани со поединечно обележување (заокружување) и оценување на секое од поставените прашања. Беа опфатени сите старосни структури, по пол, економски и социјален статус. За поцелосни сознанија следи содржината на анкетниот лист.

АНКЕТЕН ЛИСТ ЗА ГРАЃАНИ

1. Каде живеете

1. Град
2. Село

(Заокружи го редниот број)

2. Според степенот на загаденоста на животната средина, општината е:

1. Незагадена
2. Незначително загадена
3. Средно загадена
4. Високо загадена
(Заокружи го редниот број)

Причини за загадувањето се:

1. () Низок степен на еколошка свест
2. () Лоша законска регулатива
3. () Неприменување на законска регулатива
4. () Неангажирање на комуналното претпријатие
5. () Немање технички средства (канти, контејнери, депонија)
6. () Економски состојби
(Степенувај ги со броеви од 1 до 6 според значајноста. На пример: помалку значајното со 1, повеќе значајното со 2.. .. најзначајното со 6)

3. Еколошките проблеми во општината најмногу се одразуваат на:

1. () Моето здравје и здравјето на моето семејство
2. () Здравјето на идните генерации
3. () Растителниот и животинскиот свет
4. () Природните убавини и реткости

(Степенувај ги со броеви од 1 до 4 според значајноста. На пример: помалку значајното со 1, повеќе значајното со 2.. .. најзначајното со 4)

4. Најсериозни еколошки проблеми во општината се:

1. () Низок степен на еколошка свест
2. () Загадување на почвата од употреба на хемиски средства (пестициди, вештачки ѓубрива...)
3. () Сечење и уништување на шумите
4. () Неконтролиран урбан развој
5. () Не (до) изграден колекторски систем
6. () Не (до) изградена канализациона мрежа
7. () Собирање и депонирање на цврстиот отпад
8. () Загадување на водата и воздухот од индустријата

9. () Квалитет на водата за пиење
10. () Штетно дејствување на буката

(Степенувај ги со броевите од 1 до 9 според сериозноста на проблемот. На пример: најмалку сериозниот со 1, посериозниот со 2.. .. и најсериозниот со 9)

5. Што најмногу ви пречи на еколошки план во Вашата населба?

1. Големата нечистотија
2. Близината на индустриски (сервисен) објект?
3. Неуредено соседство?
4. Загадувања од пестициди?
5. Во населбата пријатно се чувствувам?
6. Друго, што _____
(Заокружи го редниот број)

6. Најзначајни еколошки вредности за општината се:

1. () Здравјето на луѓето
2. () Заштитата на природата и природните реткости
3. () Санирање на нарушената еколошка рамнотежа
4. () Позабавено искористување на природните богатства
5. () Производство на природна храна со географско потекло
6. () Развој на индустрија со чисти технологии
7. () Мерки за заштита од бучава

(Степенувај ги со броеви од 1 до 6 според значајноста на вредноста. На пример: најмалку вредно со 1, помалку вредно со 2.. .. највредно со 6)

7. Со која активност би се ангажирале во заштитата на животната средина?

1. Во изработка на одредени еколошки проекти
2. Учество во еколошките акции
3. Учество во јавни трибини, разговори и емисии на радио и телевизија
4. Пишување текстови за дневни информативни гласила
5. Во изработка на пропаганден материјал (постери, брошури, летоци..)
(Заокружи го редниот број)

Анкетата се спроведе во месец Ноември 2005 година и со неа беа опфатени 397 испитаници од 25 населени места, кои ја

сочинуваат општината Струмица. Пополнувањето на анкетните листови се одвиваше на терен од страна на членовите на работните групи и ангажирани лица од нивна страна. Истовремено беа вршени и анкетаирања преку разговори со граѓаните во општината за нивните проблеми во секојдневното живеење од аспект на квалитетот на животната средина.

Со анкетата беа опфатени 394 испитаници, од кои 303 испитаника (76,9%) од градот и 91 испитаник (23,1%) од селски населби.

Согласно направената анализа на анкетните листови, се констатира дека за степеност на загаденост на животната средина во општината испитаниците во градските урбани средини во најголем број односно 165 (41,8%) од вкупниот број на анкетирани лица ја оцениле како средно загадена. Во селските урбани средини 53 испитаници или 13,4 % од вкупниот број на анкетирани испитаници ја оцениле состојбата како средно загадена.

Со оценка за незначителна загаденост на животната средина се изјасниле 79 (20%) анкетирани граѓани и 14 (3,5%) жители во селски урбани средини.

Животната средина е оценета како високо загадена од страна на 40 (10,1%) граѓани од вкупно анкетирани лица и 14 (3,5%) жители на селски урбани средини.

Како незагадена, животната средина е оценета од вкупно 20 (5,0%) испитаници од вкупниот број на анкетирани лица, од кои 19 се жители на градот, додека само едно лице се изјаснило за ваквата состојба на животната средина, а е жител на селско урбана средина.

Од приложената анализа на анкетните листови по однос на загаденоста на животната средина може да се констатира дека јавноста, истата ја оценува како незначително, но неможе да се утврди задоволството на граѓаните дека живеат во еколошки чиста средина. Со самото тоа се наметнува потребата од утврдување на мерки и приоритети за подобрување на квалитетот на живеењето.

По однос на причините за загадување најголем број на граѓани се изјасниле дека причината за констатираната загаденост на животната средина е резултат на немањето на технички средства (канти, контејнери - урбана опрема и урбанизирани депонии) - 18% испитаници, за неприменување на законската регулатива, како причина за загаденоста на животната средина се изјасниле 17,5% испитаници, нискиот степен на еколошка

свест како причина за загадување на животната средина ја истакнале 17 % испитаници, економската состојба, како причина за загадување на животната средина ја нагласиле 16,5% испитаници, недоволното ангажирање на комуналното претпријатие, како причина го оцениле 16% испитаници, додека 15% испитаници се изјасниле дека несоодветната законска регулатива има свој одраз на квалитетот на животната средина.

Според анкетираниите лица, еколошките проблеми во општината најмногу се одразуваат на здравјето на членовите на семејните домаќинства 29,8%, на второ место е констатирано од страна на испитаниците дека ваквите проблеми најмногу се одразуваат на здравјето на идните генерации (28,3%), потоа на природните убавини и реткости 21,6% и 20,3% одговориле дека еколошките проблеми најмногу се одразуваат на растителниот и животинскиот свет во општината.

Како најсериозни еколошки проблеми во општината, на основа направената анализа на одговорите на анкетите е како што следува:

1. Загадување на водата и воздухот од индустријата -11.7%
2. Не(до)изградена канализациона мрежа - 11.4 %
3. Загадување на почвата од употреба на хемиски средства (пестициди, вештачки ѓубрива...) - 10.6%
4. Собирање и депонирање на цврстиот отпад -10.6 %
5. Квалитет на водата за пиење -9.9 %
6. Сечење и уништување на шумите - 9.6%
7. Неконтролиран урбан развој -9.5%
8. Штетно дејствување на буката -9.5%
9. Не(до)изграден колекторски систем -8.4 %
10. Низок степен на еколошка свест - 8.4%

Од приложените податоци изготвени на основа направената анализа, може да се констатира дека најсериозни еколошки проблеми кои го оптоваруваат секојдневното живеење на граѓаните и го намалуваат квалитетот на живеењето, пред се се: загадување на водата и воздухот од индустријата, не(до)изградена канализациона мрежа, загадување на почвата од употреба на хемиски средства (пестициди, вештачки ѓубрива...), собирање и депонирање на цврстиот отпад, квалитет на водата за пиење и сечењето и уништувањето на шумите.

Согласно мислењето на анкетираниите испитаници, како најзначајни еколошки вредности во општината се утврдени заштита од бучавата, прозводството на природна храна, здравјето на луѓето, заштитан а

природата и природните реткости, нецелосното искористување на природните богатства, развојот на чистите технологии во индустријата и санирањето на деградираните еколошки зони. Исто така е потребно едукација на земјоделците за намалување на употребата на пестицидите и поголема употреба на органски ѓубрива.

Во однос на прашањето за афинитетите на испитаниците во ангажирањето во одредени области во заштитата на животната средина, од направената анализа се согледа дека најголем е бројот на испитаници кои го протажираат своето учество во реализација на еколошки акции, а потоа во изработката на еколошки проекти, учеството во јавни трибини и контакти со медиумите и на крајот изработка на пропаганден материјал.

Значајно е што испитаниците покажуваат интерес да учествуваат во реализација на активности во заштитата на животната средина, со цел да ги подобрат состојбите и квалитетот на живеењето на постојните и идните генерации. Ова е значајна бенефиција што може да се утврди од направената анализа, која стимулативно делува на ангажирањето на човечкиот потенцијал во разрешувањето на утврдените проблеми согласно критериумите и креираниот акционен план. Секако за неговото креативно ангажирање е потребна организација и подготвување на акционен план односно стратешки документ, согласно кој ќе се идентификуваат и утврдат активности на овој план.

7. СОСТОЈБИ ВО ТЕМАТСКИТЕ ОБЛАСТИ

7.1. ВОДА

7.1.1. Водоснабдување

Главни водоснабдителни и иригациони системи во општина Струмица се акумулациите Турија со 50.103.000 м³ и Водоча како алтернативен извор на вода со зафатнина од 25.103.000 м³.

Акумулацијата Турија располага со потенцијал за испорака на вода за пиење до 25 900 м³/ден, а за наводнување до 360 000 м³/ден. Акумулацијата Водоча има водоснабдителен биланс до 8 600 м³/ден вода за пиење и до 150 000 м³/ден за наводнување.

На регионалниот систем за водоснабдување Струмица - Турија, од 2006 година се планира да се приклучат населените места Дабиле, Просениково, Градско Балдовци, Баница и Добрејци. Друг

регионален систем за водоснабдување е и системот Муртино - Сачево.

Функционирањето на наведените водоснабдителни системи треба да се усогласи со позитивните законски прописи и во таа насока истите треба да се доизградат, за да можат да обезбедат непречен 24-тири часовен дотур на квалитетна вода за пиење.

Во општината постојат локални системи за водоснабдување во населените места: Куклиш, Вељуса, Попчево, Раборци, Рич, Свидовица, Белотино, Бањско - рекреативен дел, Дорломбос, Костурино и Банско.

Снабдувањето со вода за пиење е проблем во населените места Орманли, Мемишли, Габрово и Баница, заради неизграденост на систем за водоснабдување.

На 10 водоводни системи не се врши дезинфекција на водата. Присутна е состојбата на постоење на исправни и неисправни анализи на вода, како резултат на непостоење на уреди за дезинфицирање на водата, пред се, кај локалните водоснабдителни системи.

Водоснабдувањето на градот Струмица се врши од повеќенаменската акумулација "Турија" од каде се дистрибуира вода за пиење за градот и село Водоча, а од доводниот цевковод за техничка вода, се обезбедува техничка вода за поранешен ЗИК "Струмица", фабрика за конзерви и градскиот парк. Технолошка вода (со квалитет на хигиенска вода за пиење) од водоснабдителниот систем Струмица се обезбедува и за мелничката индустрија "Жито Струмица", текстилна индустрија "Герас Цунев", "Огражден" и "Диос", "Ал-Макс" и "Македонија". Индустрискиот капацитет "Грозд" има сопствен изворник на вода - бушени бунари со капацитет од 193 м³ дневно. Вкупната должина на доводниот цевковод изнесува 15,20 км. Количината на вода што се зафаќа изнесува 250 л/сек.

Индуструските капацитети Сан-керамика и Ал-Макс користат еколошка вода од бушени бунари и тоа: Санкерамика - 5 м³/час, Ал-Макс -300 м³ дневно, додека правниот субјект Хелмакс употребува технолошка вода со капацитет од 257 м³ дневно.

Водата после третманот во фабриката за вода се дистрибуира до градот преку цевковод со 400 мм и до индустриската зона со цевковод од 300 мм. Вкупната должина на дистрибутивната мрежа изнесува 63 400 метри, од кои магистралната мрежа е застапена со 51,25 %, а секундарната мрежа

со 48,75 %. Дистрибутивната мрежа е изградена од материјали од кои најзастапени се азбестцементните цевки со вкупна должина од 4330 м или со 54,12 % во однос на целокупната мрежа.

Градот е поделен на две зони: ниска и висока. За ниската зона изграден е пола од проектираниот резервоар од 10.000 м³ и во функција е само 5 000 м³ од полниот проектиран капацитет. Стариот резервоар со капацитет од 8 000 м³ е вон употреба и е потребна итна реконструкција.

За високата зона е изграден резервоар со пумпно построение од 400 м³, а во завршна фаза на изградба е уште еден резервоар со капацитет од 400 м³, кој се очекува да биде пуштен во употреба во 2006 год.

Карактеристично е дека во главната магистрална мрежа учеството на азбестцементните цевки е со процент од 78,78 %, а во секундарната мрежа со 28,21 %. Согласно ваквата состојба, а заради докажаните канцерогени својства на азбестцементните цевки, потребна е нивна реконструкција и замена со водоводна мрежа од цевки со докажан еколошки стандард.

За поливање на зеленилото на градскиот парк изградена е посебна мрежа за техничка вода која се снабдува директно од акумулацијата Турија. Количината на вода за одржување на јавните зелени површини изнесува 250 000 м³/годишно, или 5,0 % од вкупната потрошувачка на вода.

Загубите на вода во мрежата изнесуваат над 40%. Во загуби на вода во системот се смета и корисно употребената вода и на техничките загуби во системот. Дел од водата која се смета за загуба е корисно употребена и таа се користи за полевање на зеленилото во градот, миењето на јавни сообраќајни површини, испирање на резервоарите, канализационата и водоводната мрежа, вода потребна за технологијата за обработка на сива вода (припремање на раствори, перење на филтри, намалување на муљ, перење на таложници), потрошувачка на ПП заштита, јавни чешми и фонтани, истекување на вода при санирање на дефекти на мрежата, нерегистрирани потрошувачи, отпишани спорни сметки и др. Оваа количина на потрошена вода не се наплаќа.

Техничките загуби на водата, кои се во голем процент, доаѓаат од застарениот водоснабдителен систем, (околу 30% од мрежата е во лоша состојба), квалитетот на цевките и дефектите кои тешко се откриваат.

7.1.2. Отпадни води

Во градот Струмица е изградена канализациона мрежа за комунални отпадни води во должина од 65,64 км. Опфатеноста на семејните домаќинства со канализационата мрежа изнесува 9430 домаќинства или 98% од вкупното население.

На канализационата мрежа се приклучени 4300 станови или 28% од вкупниот број на станови во општината (според пописот од 2002 год). (званичен податок од Републички завод за статистика).

Во градот Струмица е изведена сепарациона канализациона мрежа која е со должина од 95.827,31 м азбест цементни цевки и покрива 95% од градот. Инфраструктурната мрежа за фекална канализација е изведена од азбестни цевки со вкупна должина од 48.472,55 м.

Општината располага со канализациона мрежа за атмосферска вода во должина од 32,58 км. Со атмосферска канализациона мрежа покриен е 90% од градот. Атмосферските отпадни води се испуштаат во р. Водочица, во р.Тркања и во каналот Св. Илија.

Одвоеноста на канализационата мрежа за отпадни води од мрежата за атмосферски води е значајна карактеристика на општината, која што во идниот период треба да го зголеми опфатот согласно урбанистичкиот развој на општината. Во градот Струмица нема септички јами.

Особено е важно да се истакне дека има изградено колекторски систем во должина од 31,05 км и се предвидува изградба на прочистителна станица за општина Струмица за фекална отпадна вода.

Индустриските капацитети воглавно ги испуштаат отпадните води нетретирани, директно во градската канализациона мрежа, а дел во речните корита на реките Водочница и Тркања, како крајни реципиенти.

Во одредени случаи постои одреден третман на отпадните води (податоци добиени од усвоената планска документација)и тоа во:

-Индустрискиот капацитет Санкерамика врши механички третман, пред да ги испушти отпадните води во градската канализација и за таа цел користи каскаден таложник;

-Грозд - фабрика за алкохолни и безалкохолни пијалоци, во третирањето на отпадните води користи таложник, а потоа отпадните води ги испушта во р.Водочница и во канализационата мрежа;

-Индустријата за масло"Ал-Макс" по претходно таложене ги испушта отпадните води во градската канализација;

-"Кланица" со претходно таложее ги испушта отпадните води во природниот реципиент-реката Водочница.

Непостоенето на колекторски систем и вршењето на пред третман, а потоа и на целосен третман на отпадните води е значаен проблем, кој негативно се рефлектира на животната средина и квалитетот на живеењето.

Карактеристично е да се истакне дека квалитетот на водата во целост се следи

преку Републичкиот завод за здравствена заштита Скопје и Заводот за здравствена заштита во Струмица. Квалитетот на водата на акумулацијата Турија е со вредност од 2,0 БОД (мг/ИО₂), а за акумулацијата Водоча вредноста изнесува 1,3 БОД (мг/ИО₂). Општината располага со целосно опремена лабораторија за следење на квалитетот на водата, што има начин на влијание за обезбедување на здравствено исправна вода за пиење.

Анализата и контролата на квалитетот на водата се гледа од следната табела:

Месец	Број на мерни места	Број на примероци	Просечна месечна концентрац. (мг/м ³)	Минимум - максимум (мг/м ³)	Број на примероци над МДК*
Јануари	4	4	97,3	76-134	0
Февруари	4	4	239,5	183-298	0
Март	4	4	81,1	53-97	0
Април	4	4	148,8	106-170	0
Мај	4	4	166,0	154-178	0
Јуни	4	4	130	110-163	0
Јули	4	4	117,3	91-149	0
Август	4	4	114,2	19,3-207	0
Септември	4	4	123,8	108-154	0
Октомври	4	4	72,3	63-80	0
Ноември	4	4	229,3	221-246	0
Декември	4	4	100,8	75-145	0
Вкупно-2005	48	48	135,0	53-298	0

7.1.3. Институционален аспект

Од институционален аспект со водите управува Јавното претпријатие за комунални дејности "Комуналец", кое има 264 вработени. Цената на потрошената вода, која ја утврдува Советот на општината, на предлог на комуналното претпријатие, за домаќинствата изнесува 31,20 ден/м³, за стопанството 43,87 ден/м³ и техничката вода 2,53 ден/м³. Процентот на наплата на услугата на годишно ниво од страна на комуналното претпријатие изнесува 40%. Количината на потрошена вода изнесува 4.964.000 м³/годишно, од кои 624 150 м³ или 12,5% е количество на потрошена вода од индустријата. Потрошувачката на вода по жител изнесува 0.151 м³/ден. Податоците за количината потрошена вода вкупно, во индустријата и по глава на жител се добиени од прашалникот за вода кој го достави работната група за вода.

Цената на водата што ја плаќаат потрошувачите е за околу 100% повисока од висината на цената што се плаќа за вршење на основната дејност на комуналното претпријатие. Половина од приходите остварени по основ на наплатената цена на

водата се инвестираат во реализација МЕАГ Програмата, која почна со реализација во 2001 година со кредитен потенцијал од околу 5,7 милиони евра, кои се инвестираат во изградба на водоснабдителниот и канализационен систем.

7.1.4. Иригација

Изградените акумулации од вкупната површина на земјоделски површини од 2400 ха, обезбедуваат наводнување на 322,1 ха или 13,4 % во 2004 год. за разлика од 2000 год. кога процентот на искористеност на иригационите капацитети беше 21,09%. Ова наведува дека е потребно да се зголеми капацитетот на иригационите системи, преку изградба на нови или зголемување на постојните.

Користењето на вештачките ѓубрива е присутно преку употребата на азотни ѓубрива-2750 т, фосфорни ѓубрива-1000 т, или вкупната количина на користење на ѓубрива е 3750 т, што е за 2% повеќе од 2000 год. Зголемено е користењето особено во делот на фосфорните ѓубрива кои во 2004 год. се користат со капацитет од 1000 т, додека во 2000 год. се користеле 980 т. Во делот на

користење на пестицидите (податоци за Струмичкиот регион) се користат најповеќе инсектициди 23,75 т, фунгициди 12,5 т и хербициди 5,25 т.

7.1.5. Порои

Посебен проблем во општината, а пред се во градот Струмица претставуваат честите порои, кои потекнуваат од сливните површини надвор од урбанизираната зона и навлегуваат во градот во вид на порои после атмосферските појави.

За одведување на надворешните води изградени се одводни канали: Гупски И и Гупски ИИ со кои целосно не се решава проблемот. Во функционирањето на каналите проблем претставува нередовното одржување, големите наноси и обраснатост со вегетација.

Во 2005 година се отпочна со изградба на ободниот канал за зафаќање на поројните води околу градот со средства од МЕАП програмата и се очекува да се заврши до крајот на 2007 година.

7.1.6. Обновливи извори на енергија

а) Геотермални води

Општина Струмица располага со голем потенцијал на геотермални води чиј квалитет и квантитет е недоволно истражен. Искористувањето на геотермалните води во земјоделството - оранжерии, за развивање на бањскиот туризам и затоплување на градот претставува значаен економски потенцијал. Секако за ова треба да се изготви соодветна стратешка студија која ќе го покаже квалитетот и квантитетот на водите, ќе го утврди билансот на водите и ќе се стави во функција на стопанскиот развој на функцијата.

б) Проект за искористување на обновливите извори на енергија (геотермална, биомаса-биодизел и сл.)

Од 2004 година во општина Струмица е во тек Европски научно-истражувачки проект, со учество на институции од Албанија, Грција, Бугарија, Србија, Македонија, Италија и Германија. Секоја од нив има за задача да разработи издржана-одржлива стратегија за развој на карактеристична недоволно развиена општина (мал регион), базирана на развој на алтернативни извори на енергии.

Од страна на МАГА(Македонската асоцијација за геотермална вода) беа вклучени поранешните општини Куклиш и

Муртино, кои се сега дел на општина Струмица. Се работи за многу озбилен ангажман, кој предвидува и асистенција за финансирање на планираните зафати по реализацијата на проектот (крај на 2007 г.).

Проектот се вика RES Integration. Во досегашните (многу широки) истражувања испитани се сите природни ресурси, социјални, економски, образовни итн. услови и определен е составот на проектите кои ќе ја компонираат стратегијата за развој на овој (Подбеласички) регион. Тоа се:

- Комплетирање на систем за снабдување со вода на 900 ха земјоделски површини(бунари и водени токови). Бунарите ќе работат со пумпи на биодизел од сопствено производство;
- Комплетирање на систем за наводнување на претходно наведените површини, кој треба да обезбеди оптимален плодород за максимално поизводство на маслодајни култури;
- Организација на откуп и складирање на маслодајни растенија и нивна преработка во биодизел;
- Организација на пласман на биодизелот и предлог на конкретни државни мерки за поддршка;
- Организација на собирање на шумски и растителни отпадоци;
- Откуп на отпадоците и организација на складирање и производство на брикети;
- Организација на пласман на брикетите и предлог на конкретни државни мерки за поддршка;
- Проширување на капацитетот на геотермалното поле Банско со уште најмалку 2 експлоатациони бушотини;
- Реконструкција и модернизација на геотермалниот систем Банско;
- Организација на поволен пласман, одржување и експлоатација на соларни комплекти и инсталации;

За сите проекти се веќе изработени физибилити студии, а во тек е разработка на економско-финансиската конструкција.

Организирањето на поширока конференција за запознавање со проектот во Општина Струмица и Министерството за економија е пролонгирано за во иднина.

Посебен проблем во надминувањето на состојбите во областа на водите е непостоењето на законска регулатива, односно Законот за води се уште не е донесен и усогласен со стандардите на Европската Унија. Како резултат на тоа егзистира преклопување на ингеренциите во делот на

водите, во различни органи на државата.

**ИЗВЕШТАЈ
ЗА ПРОЦЕНКАТА НА СОСТОЈБАТА ВО ТЕМАТСКАТА ОБЛАСТ ВОДА**

Движечк и сили	Притисок	Состојба	Влијанија	Реакција (Одговор)	Заклучок
<p>наб-дување со вода за пиење</p> <p>Отпадни води</p>	<p>- непостоење на водоснабдителни системи за снабдување со вода за пиење во 3 населби</p> <p>- неприклученост на регионалниот с-ем за водоснабдување во 4 населени места</p> <p>- користење на водата за пиење како технолошка вода во индустриските капацитети</p> <p>-недоизграденост на магистралната и секун-дарната дистрибутивна мрежа</p> <p>-постоење на азбест цементните цевки во инфраструктурните водоснабдителни системи - нефункционирање на изградениот резервоар</p> <p>-загуби на вода</p> <p>-нецелосна покриеност со канализациона мрежа</p> <p>-инфраструктурната сепарациона канализациона мрежа изведена од азбест цементни цевки</p> <p>- нецелосна изграденост на атмосферската канализациона мрежа</p> <p>-индустриските капацитети ги испуштаат отпадните води во градската канализациона мрежа без или со делумен третман</p> <p>-нецелосно изграден колекторски систем</p> <p>-непостоење на прочистителна станица</p>	<p>-неискористеност на водниот потенцијал,</p> <p>- Квалитетот на водата се следи по Правилник и е исправна</p> <p>- подобрување на билансот на водите од акумулациите</p> <p>-магистралната мрежа е застапена со 51,25% а секун-дарната мрежа со 48,75%</p> <p>-дистрибутивната мрежа е изградена од азбест цемен-тните цевки со вк. Должина од 4330м или 54, 12%</p> <p>-резервоарот со капацитет од 800м3 не е во функција</p> <p>-загубите на вода во инфраструктурниот водоснабдителен систем изнесуваат над 40%</p> <p>-30% од мрежата е во лоша состојба</p> <p>- со канализациона мрежа се опфатени 9430 домаќинства или 98% од вкупното население</p> <p>- инфраструктурната сепарациона канализациона мрежа е во должина од 95.827,31м што покрива 95% од градот изведена од азбест цементни цевки</p> <p>- канализационата мрежа за атмосферска вода е изградена во должина од 32,58км или покрива 90% од градот</p> <p>- 5 индустриски капацитети и 3 фарми ги испуштаат отпадните води во речните корита и канализацијата</p> <p>- предвидена е изградба на пречистителна станица</p> <p>- акумулација Турија за наводнување до 360 000 м3/ден, а Водоча 150 000 м3/ден</p> <p>-вкупна количина на користење на вештачки ѓубрива е 3750т а од пестицидите се користат најповеќе инсектициди 23,75т, фунгициди 12,5т и хербициди 5,25 т.</p>	<p>- влијание врз квалитетот на животот</p> <p>-негативно влијание врз обезбедувањето на доволна количина за пиење</p> <p>-влијание врз здравјето на луѓето</p> <p>-недоволни економски ефекти</p> <p>-деградација на почвата,</p> <p>-негативно влијание на флората и фауната</p> <p>-намалување на квалитетот на животот</p> <p>-потенцијална опасност од епидемии, влијание на здравјето на луѓето</p> <p>-загадување на подземните води</p> <p>-загадување на речните токови</p> <p>-намалување на капацитетот на канализационата мрежа што не е димензионирана да ги прима отпадните води од индустријата</p> <p>-излевање на канализациона вода на урбаните површини</p>	<p>-Ангажирање на локалните ресурси</p> <p>-аплицирање за средства од донаторите (DAI, KFW, UNDP и сл.),</p> <p>банкарските институции ЕБРД, и ресорните владини органи за реконструкција на водоводната мрежа и нејзино доизградување</p> <p>-аплицирање на средства кај наведените институции за изградба на локални водоводи во трите населени места и приклучување на 4 населени места на регионалниот водоводен систем</p> <p>-секојдневна контрола на водата во фабриката за вода</p> <p>-се вршат катадневни анализи во Заводот за здравствена заштита</p> <p>-изработка на студија за изградба на инфраструктурната мрежа, колекторски систем и пречистителна станица</p> <p>-аплицирање за средства од ресорните владини органи, донаторите и меѓународните инвеститори за изработка и фазно реализирање на студијата</p>	<p>- непостоење на магистрална и секундарна дистрибутивна мрежа</p> <p>претставува проблем.</p> <p>-азбестцементните цевки го намалуваат квалитетот на живеењето и здравјето на луѓето</p> <p>-загубите на води претставуваат сериозен проблем особено во летниот период</p> <p>-неефектирањето на резервоарот во г. Струмица го намалува квалитетот на живеењето</p> <p>- неизграденоста на инфраструктурната мрежа, колекторскиот систем согласно потребниот капацитет претставува проблем во димензионирањето на пречистителната станица</p>

Иригација	-недоволните капацитети на иригационите системи, - зголемена употреба на вештачки ѓубрива и пестициди -пропаѓање на водостопанските организации		-намалени придонеси во земјоделството -производство на храна со несоодветен квалитет -промена на културите што се произведуваат -негативно влијание врз здравјето	-изработка на проект за проширување на капацитетот на иригационите системи согласно потребите на земјоделството -аплицирање за средства кај надлежните владини органи и ЕБРД и донаторите за реализација на проектот -порационално користење на водите од иригационите системи, воспоставување режим на користење -контролирано користење на хем. Заштитни средства -одржување на системите за наводнување	-зголемената употреба на вештачки ѓубрива и пестициде го намалува квалитетот на земјоделското производство од еколошки аспект -недостатокот на вода од иригационите системи во летниот период е проблем со оглед дека се мултинаменски -решавање на проблемот на водостопанските организации-нивно реструктурирање или приватизација
-----------	---	--	--	--	--

Движечк и сили	Притисок	Состојба	Влијанија	Реакција (Одговор)	Заклучок
Порои	-регулирање на пороите	-постојат само 2 одводни канали Гупски I и Гупски II кои неможат да го решат проблемот	-загадување на почвата -загадување на речните токови -загадување на подземните води -намалување на земјоделските и зелените површини -ерозија -намалување на квалитетот на живеењето	-одржување на системите за одведување на поројните водичаналите за наводнување -изградба на нови канали како би се задоволиле целосно потребите	-непостојење на соодветен капацитет на каналите за одведување на водата од пороите

Движечк и сили	Притисок	Состојба	Влијанија	Реакција (Одговор)	Заклучок
Наплата	-недоволна наплата на услугата	-наплатата на годишно ниво изнесува околу 40%	-негативно влијание на обезбедување на доволно количество на вода -несоодветен квалитет на водата -негативно влијание на можноста за проширување на водоводната мрежа -проблем на замена на азбест цементните цевки со еколошки исправни цевки	-подобрување на квалитетот на водата -стимулирање на граѓаните за плаќање на сметките преку воведување на субвенции, плаќање на рати и каматна политика -одвојување на секторот во јавното претпријатие и давање на вршење на дејноста на наплата на приватна фирма (профитабилно работење - колку ќе наплати ќе има профит)	-реструктурирање на јавното претпријатие во сегментот на подобрување на наплатата -недоволна наплата
Геотермални води	-Неискористеност на геотермалните води -неиспитаност на квалитетот и квалитетот на геотермалните води во општина Струмица -непостојење на институција за управување со водите	-загуби во искористувањето на геотермалните води -неадекватна искористеност на геотермалните води	-недоволен развој на земјоделството - оранжерии, -намален потенцијал на туристичките капацитети од аспект на искористување на водите -неискористување на топлата енергија од геотермалните води за градот	- изработка на студија за геотермалните води и билансот на водите како се распоредуваат -аплицирање на донатори - Австриската техничка помош за изготвување и имплементација на студијата -воспоставување на институционална рамка за управување со геотермалните води	- непостојење на институционална рамка за управување со геотермалните води

Движечк и сили	Притисок	Состојба	Влијанија	Реакција (Одговор)	Заклучок
Законска регулатива	- Непостоење на законска регулатива	- Изградба и постоење на инфраструктурни системи кои не се согласно стандардите на Европската Унија (азбестцементни цевки и сл.) - Преклопување на надлежностите во областа на води во различни министерства - Нерационално искористување на средствата - Проблеми со одржување на инфраструктурните системи	- Негативно влијание врз квалитетот на живеењето - Негативно влијание на здравјето на луѓето - Неповолно влијание врз изградбата на инфраструктурните системи согласно еколошките стандарди И стандардите на ЕУ.	- Донесување на законската регулатива за водите - Донесување на подзаконските акти како услов за нејзино целосно функционирање - Усогласување на регулативата со актите на општинските влади.	- Непостоењето на законска регулатива го успорува процесот на апроксимација и имплементација на европските стандарди.

7.1.7. РЕЗИМЕ НА СОСТОЈБИТЕ (Вода)

Низ територијата на Струмичкиот регион течат Реките Струмица (с. Ново Село) со капацитет 608.400 м³/ден, Турија (Добрашинци) со капацитет од 156.550 м³/ден, Водочница (с. Водоча) со капацитет од 44.410 м³/ден, Тркања - 26.780 м³/ден и Моноспитовскиот канал со 81.800 м³/ден. Од хидролошки аспект општината располага со воден потенцијал кој од квалитетен и квантитетен аспект може да се оцени како поволен.

На база претходно изнесените состојби, може да се констатира дека проблемите во оваа област се во динамична фаза на надминување, што покажува ефикасно и организирано функционирање на општинската влада и нејзините институции.

Во делот на водоснабдувањето се постигнати значајни резултати со димензионирањето на водоснабдителните системи согласно потребите на населението но како проблеми може да се евидентираат следниве:

- застареност на водоснабдителната мрежа и несоодветниот квалитет,
- нецелосна покриеност на населените места во општината со водоснабдителни системи,
- непостоење на уреди за дезинфицирање на водата кај локалните водоводи,
- недоизграденост на магистралната и секундарната мрежа во градот Струмица,
- усогласувањето на капацитетот на филтер станицата и нејзино

димензионирање согласно потребите на населението,

- постоење на алтернативни извори во услови на непредвидени сушни периоди.
- Непостоење на законска регулатива
Опфаќањето на отпадните води, комуналните, атмосферските, индустриските и поројните, во значаен сегмент е идентификувано и превземени се одредени мерки преку изградба на соодветни системи за нивно надминување.

7.2. ОТПАД

Во Општина Струмица има две депонии и тоа: депонија Шапкара за комунален цврст и инертен отпад од времен карактер кај село Тркања со површина од 2,38 (ха) - и депонија за санитарен и индустриски отпад во село Добрашинци, со површина од 3,4(ха). Вкупните количини кои што се депонираат - исфрлаат дневно изнесуваат 62,3 тони од кои на времената депонија 26,6 тони или 42,6 %, а на депонијата за индустриски отпад 35,7 тони или 57,3%. Дневната продукција на комунален отпад по жител, согласно приложените податоци изнесува 0,538 кг/ден.

За управувањето со отпадот во општината (собирање, транспортирање и депонирање), основано е јавно комунално претпријатие. Комуналното претпријатие е основано поодделно по пунктови и нивниот број изнесува 3 817, во кои се исфрла 35 000 кг. отпад на ден. Претпријатието располага со шест комунални возила со зафатнина од 1 до 1,5 м³. Не постојат претоварни станици и други форми на селекција и сепарирање на

отпадот, еколошки дворови, собирни пунктови и сл.

Во сферата на управувањето со комуналниот отпад во рамките на општината е вработен комунален инспектор чија ингеренција е да го елиминира исфрлањето на отпадот на места што не се предвидени за таа цел.

Во Општината се лоцирани површини на диви депонии-ѓубришта на кои се депонира инертен отпад, кои се наоѓаат покрај транзитниот пат со површина од 3 000 м², и количина на отпад од 309 600 кг.

На патот за Баница постои ѓубриште со површина од 1 400 м² со количина 81 500 кг. Неконтролираното исфрлање на отпадот претставува сериозен проблем за заштитата на животната средина и квалитетот на живеењето на населението.

На основа вака утврдената состојба неопходно е преземање мерки и активности од страна на општината и институцијата која што управува со отпадот да изврши санација, реконструкција и ревитализација на деградираните простори кои се потенцијална опасност по здравјето на населението. Во досегашниот период согласно дадените податоци санирани се 4 400 м² деградирани површини со диви депонии - ѓубришта, што изнесува 85% од вкупно деградираните површини во општината.

По однос на депонирањето на отпадот на претходно изнесените локации важно е да се истакне дека од одговорите на прашалникот се констатира дека се води контрола за избегнување на загадување на водите, депониското дно со отпаден

Исцедок
Сет на индикатори кои ја покажуваат состојбата во областа на управувањето со отпадот

Кол. на вкупно создаден отпад (т/ден)	81,6
% удел на комунален отпад	56,8
% удел на др. неопасен отпад	/
% удел на инд. неопасен отпад	32,6
% удел на инертен отпад	6,9
% удел на опасен отпад	3,7
% на собирање на комуналниот отпад во општината	75%
% на наплата за ком. услуги	40%
% на селектиран опасен отпад	/
% на селектирање на секундарни суровини	/

Во Општината се врши само собирање, транспортирање и депонирање на отпадот, што значи дека непостои интегрално управување со цврстиот отпад. Ваквиот начин на управување со отпадот ја наметнува потребата од вградувањето на фазите на селектирање, сепарирање, третман,

и почвата. На овој план е евидентирано постоење на гас кој што вообичаено се продуцира после пет години од постоењето на депонијата, а кој може да се искористи за производство на енергија што е случај во развиените земји.

Вкупната количина на отпад кој што се продуцира годишно изнесува околу 22 380 тони, од кои 12 260 тони е комунален и друг неопасен отпад или 54,7% , 7 060 тони индустриски неопасен отпад или 31,5%, 1 500 тони инертен отпад или 6,7%, 780 тони опасен отпад или 3,4% и 780 тони медицински отпад или 3,4%.

Структурата на генерираниот отпад по извори на создавање во текот на годината е како што следува: отпад од домаќинства - 7 420 тони од кој 6 820 тони или 91,9% е комунален и друг неопасен отпад, додека 600 тони или 8,1% е отпад од инертно потекло;

- отпад од индустрија - 9 080 тони од кој 2 180 или 24% е комунален и друг неопасен отпад, 6000 тони или 66% е индустриски неопасен отпад и 900 тони или 10% инертен отпад;
- отпад од административно - деловни објекти - 4320 тони од кој 3 260 тони или 75,4% е комунален и друг неопасен отпад и 1 060 тони или 24,6% е индустриски неопасен отпад;
- Отпад од медицински установи - 780 тони.

преработка и складирање на отпадот согласно стандардите на Европската Унија и донесената законска регулатива. Ваквото интегрално управување со отпадот во општината има влијание на економските, социјалните и просторните ефекти во развојот. Од тие причини се наметнува

потребата од селективен пристап во третирањето на отпадот и неговата преработка со што се обезбедува порационално искористување на земјените површини и се зголемува векот на експлоатација на депониите. Како нужност се наметнува изградбата на Капацитет за рециклажа на отпадот.

Со воведување на примарна селекција на отпадот на местото на неговото настанување и селектирање-сепарирање на цврстиот комунален отпад во капацитетот преку издвојување и преработка на пластиката, хартијата, металот, како и производството на компост од органскиот отпад ќе се остварат не само економски резултати од искористувањето на отпадот, туку ќе се подобри и квалитетот на живеењето.

Согласно законската регулатива во областа на отпадот која е апроксимирана со стандардите на Европската Унија секој субјект кој што создава отпад е должен да превземе мерки за негово третирање согласно законските решенија. Значајно е дека е предвидено селективно управување со отпадот пред неговото депонирање на локациите предвидени за таа цел.

И во делот на органскиот отпад децидно е утврдено дека истиот треба да се компостира, односно несмее да се меша со другите видови на отпад и непреработен да се депонира. За сето ова во законот се предвидени временски рокови. Ваквите решенија во законската регулатива создаваат

обврска за општините да донесат програми, како плански документи за нивна имплементација.

Важно е да се истакне дека согласно планските документи предвидено е регионално управување со отпадот. Со тоа ќе се елиминира постоењето на локалните општински депонии, и наместо нив ќе се лоцираат претоварни станици од кои ќе се собира, транспортира и депонира отпадот на регионалните депонии. Ова е предвидено да се реализира и во регионот на Југо-источна Македонија односно во регионот на општина Струмица. Но, се до воспоставување на ваквиот систем на управување во општината треба да се обезбеди организирано собирање и третирање на отпадот, исто да биде селективно и на депонијата да завршува само мал дел од генерираниот отпад (светските искуства покажуваат дека од вкупно генерираниот отпад само 10% завршува на депонија).

Рекултивизацијата и ревитализацијата на деградираните простори со ѓубришта треба да се реши преку донесување на програма и рестриктивна казнена политика за прекршителите преку функционирање на комуналната инспекција согласно законските решенија.

Во општината посебна улога има невладиниот сектор и неговите активности во делот на кампањите за управување со отпадот и подигањето на свеста кај граѓаните. Во оваа смисла е забележителна активноста на невладината организација Планетум.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЦЕНКАТА НА СОСТОЈБАТА ВО ТЕМАТСКАТА ОБЛАСТ ОТПАД

Движечки сили	Притисок	Состојба	Влијанија	Реакција (Одговор)	Заклучок
Комунален и друг неопасен и индустријски неопасен и инертен отпад	<ul style="list-style-type: none"> - Непостоење на интегрално управување со отпадот - Непостоење на организирано исфрлање на отпадот - Постоење на дивни депонии и ѓубришта кои деградираат 4 400м² земјиште - Неадекватно и неселективно депонирање на отпадот на 	<ul style="list-style-type: none"> - Делумно уредена општинска депонија (ѓубриште) - Деградирање на теренот и околината - Загадување на воздухот од согорување на отпадот - Неконтро-лирано расфрлување на отпадот (атмосферските појави и сл.) - Неискористеност на финансиските средства за 	<ul style="list-style-type: none"> - Исфрлање на отпад кој може да се искористи како суровина - Намален квалитет на живеење - Загрозување на населението - Зголемена површина на деградирано земјиште - Намалување на површината на земјоделското земјиште - Несоодветен 	<ul style="list-style-type: none"> - Воведување на интегрално управување со отпадот преку усвојување на програма - Организирање на примарна селекција и сепарирање на отпадот на местото на настанување или на специјални пунктови - Урбанизирање на локациите кои што се користат за депонирање и воведување на современа технологија на депонирање - Изградба на капацитет за рециклажа - Институционално зајакнување на капацитетот на јавното претпријатие - Рекултивизација и ревитализација на деградираните простори - ѓубришта - Организирање на кампањи за подигање на свеста - Организирање на медиумски 	<ul style="list-style-type: none"> - Постоењето на неурбанизирана депонија и несоодветна технологија на депонирање е проблем што влијае на квалитетот на живеењето и здравјето

	<p>општинската депонија (62,3 тони отпад / ден)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Палење на отпадот - наплата на комунална услуга изнесува 40% <p>- Непостоење на организирано и селективно исфрлање на отпадот</p> <p>- Се исфрла на неурбанизиран простор за депонирање</p> <p>- Нецелосно опфаќање на индустрискиот отпад</p>	<p>подобрување на квалитетот на услугата</p> <ul style="list-style-type: none"> - Делумно уредена општинска депонија (губриште) - Неконтролирано постоење на индустриски инертен отпад во кругот на индустриските капацитети <p>- Несоодветен транспорт на отпадот до локацијата што се користи</p>	<p>квалитет на земјоделските продукти</p> <ul style="list-style-type: none"> - Постоење на опасност од загадување на подземните води - Намалување на продуктивноста заради контаминираната средина - Деградирање на површини - Несоодветен квалитет на земјоделските продукти <p>- Постоење на опасност од загадување на подземните води</p>	<p>кампањи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Учество во проектот за регионална депонија - Редовно и навремено собирање на отпадот - Реализирање на казнена политика согласно законот за прекршителите кои го исфрлаат отпадот на места непредвидени за таа цел - Организирано собирање и откуп - Соработка помеѓу јавниот и невладиниот сектор - Преструктурирање - приватизација на секторот за наплата во претпријатието (работа на профитабилен принцип) - Третирање на отпадот на самото место на настанување - Редовна инспекција на индустриските капацитети во делот на управувањето со отпадот - Воведување на примарна селекција и селектирање на отпадот - Соработка на јавниот, индустрискиот и невладиниот сектор - Организирано собирање, транспортирање и депонирање на отпадот - Запознавање на менаџерските тимови на индустриските капацитети за мерките што согласно законот треба да ги применат во праксата 	<p>- Постоењето на неурбанизирана депонија и несоодветна технологија на депонирање е проблем што влијае на квалитетот на живеењето и здравјето</p>
Искори стени возила	<ul style="list-style-type: none"> - Голем број на хаварисани возила 	<ul style="list-style-type: none"> - Зафаќање на слободни јавни површини 	<ul style="list-style-type: none"> - Нема негативно влијание врз луѓето 	<ul style="list-style-type: none"> - Организиран откуп, депонирање и преработка на хаварисаните возила 	<ul style="list-style-type: none"> - Не претставува сериозен проблем

7.2.1. РЕЗИМЕ НА СОСТОЈБИТЕ (Отпад)

На основа извршената анализа се констатира дека во општина Струмица не постои интегрирано управување со отпадот. Основните активности на овој план се насочени кон собирање, транспортирање на отпадот на двете депонии Добрашинци и Шапка-Тркајна.

Интегрираното управување со отпадот претставува решение кое овозможува соодветно надминување на констатираните проблеми со отпадот согласно законските решенија, а со кои се овозможува создавање на нови работни места, остварување на финансиски придобивки (заштеди во транспортните трошоци, трошоци во депонирање на отпадот и намалување на трошоците за увоз на ваквите материјали), порационално искористување на земјиштето, намалувањето на неговата деградација, подобрување на здравјето на луѓето и социјални ефекти.

Со постојниот начин на управување со отпадот кој се базира на целосно депонирање на собраниот отпад во значителна мерка се намалува квалитетот на живеењето и е неприфатлив од аспект на заштита на животната средина. На овој начин се уништуваат и рециклабилните материјали, што претставуваат значаен потенцијал на општината, со нивното депонирање.

Состојбата во управувањето со отпадот ја оптоварува и постоењето на двете дивии депонии - губришта, кои што се наоѓаат на сензибилни локации покрај транзитната и локалната сообраќајна мрежа.

Капацитетите на јавното комунално претпријатие се во димензија што не може во целост да ги задоволат услугите за воведување на системот за интегрално управување со отпадот. Од претходно наведените анализи може да се констатира дека претпријатието не располага со доволна механизација и урбана опрема, а пред се, со организиран систем на распоредување и организирање на системот на собирање, транспортирање и депонирање на отпадот.

Во областа на отпадот Општина Струмица располага со значителен потенцијал

на рециклабилни цврсти отпадни материи и органски отпад кои што можат да се искорисат во економски цели.

Заради согледување на квантитетот и квалитетот на егзистирани на неразградени органски загадувачи (ПОПс) во општината потребно е да се воспостави тесна соработка со канцеларијата во Министерството за животна средина и просторно планирање и евидентира состојбата на тој план преку изработка на Студија и воспоставување на мониторинг.

Евидентирани проблеми:

- неинтегрирано управување со цврстиот отпад,
- неискористување на рециклабилни цврсти отпадни материи ,
- отпадот се собира, транспортира и депонира без селекција и сепарирање,
- локациите кои се користат за депонии се неурбанизирани и несоодветни,
- непостоење на технологија на депонирање согласно утврдените стандарди,
- постоење на диви депонии - ѓубришта,
- институционалните капацитети на Јавното претпријатие се несоодветни за воведување на системот за интегрално управување со отпадот,
- намалена наплата на услугата,
- подигнување на комуналниот смет од сите домаќинства од Градот Струмица.

7.3. ПРИРОДА

Општина Струмица располага со големи природни капацитети и тоа како во рударството, земјоделството, сточарството, шумарството, собирањето на лекови и други видови на растенија, собирањето на полжави, ловот и риболовот, туризмот.

Во областа на рударството располага со рудата суров фелспат и суров калциум карбонат, со капацитет на рударските постројки - мелница од 8 тони /час и дробилница 100 тони/час. Количините на ископана руда варираат по години и се движат од 41.386 тони во 1999 година до 34.021 тони во 2004 година што покажува намалување од 17.8%. Најголеми количини на ископана руда има во 2001 година вкупно 50.698 тона.

Според видот на ископаните минерални суровини во периодот од 1999 до 2004 годниа ископани се вкупни количини на суров фелспат 147.771 тони од кои најголема количина е ископана во 1999 година 25.698 тони или 17,3% додека во 2004 година се

ископани 15,5%. Суровиот калциум карбонат во анализираниот период е ископан во вкупна количина од 106.910 тони, со тоа што најголемата количина на ископана руда е во 2001 година 30.249 тони или 28,2%, додека во 2004 година се ископани 11.100 тони или 10,3 %. И во двата случаја евидентно е намалената количина на ископана руда во последната година.

7.3.1 Земјоделство

Општина Струмица е општина со традиционално развиено земјоделско производство.

Вкупната земјоделска површина во хектари (ха) изнесва 11.825 од која се засадувани 5.378(ха) годишно од 1999 до 2004 година или тоа е 45.4%.

Од земјоделските култури кои што најмногу се засадуваат во 2004 година на прво место се житните култури со 2.383(ха) или 44,3%, градинарските култури со 1.640(ха) или 30,4%, фуражните култури со 480(ха) или 8,9%, индустриски култури 580(ха) или 10,7%, маслодајни култури 38(ха) или 0,7%, овошни култури 120(ха) или 2,2%, и лозови култури 137(ха) или 2,5%. Карактеристично е дека засадените култури по анализираните видови се во рамките на површините од 1999 година.

По однос на употребените хербицидни средства од приложените податоци дадена е состојбата за 2004 кога се употребени 7,3 (т), а во истата година количината на употребени инсектициди изнесува 34(т), фунгициди 18,05(т) и останато 11,87(т) или вкупно се употребуваат 71,2(т) на хемиски средства. Ваквата употреба на вештачки хемиски средства треба да биде контролирана и согласно стандардите на Европската Унија во наредниот период со оглед дека еколошките критериуми се доминантни при пласманот на земјоделските производи на Европскиот Пазар. На овој план е неопходно воспоставување на база на податоци за контрола на користењето на вештачки ѓубрива и пестициди во земјоделството.

7.3.2. Сточарство

Општина Струмица во 2004 година располага со стока и тоа: 3.810 грла овци, 2.120 грла кози, 2.400 грла говеда, 3.600 грла свињи и 10.500 кокошки. Карактеристично е дека во општината нема приватни сточарски фарми. Бројот на огледуваните грла не се менува по години.

7.3.3. Шумарство

Вкупната површина под шуми во општина Струмица изнесува 18.860 (ха)

- високостеблени спаѓаат: бука 1.373(ха) или 7,2%, горун - 243(ха) или 1,2%, црн бор - 570(ха) или 3,0%, насади и култури 12(ха) или 0,06% и четинари 122(ха) или 0,6%.

- нискостеблени површини спаѓаат: бука 353(ха) или 1,8%, горун 4.539(ха) или 24%, благун 2.198(ха) или 11,6%, плоскач 6.491(ха) или 34,4%, Б.габер 1.161(ха) или 6,1%, О. лисјари 1.199(ха) или 6,3% и О. четинари 30(ха) или 0,1% и шикари 568(ха) или 3,0%.

Согласно сопственоста 9,2% се во приватна сопственост.

Управувањето со шумите е во надлежност на правните субјекти: Македонски шуми, Струмички слив и Комуналец. Наведените субјекти водат грижа и за репродукција на шумскиот фонд со засадување на садници, со тоа што активно е вклучен и невладиниот сектор.

Површините на исечени шуми се движат од 228(ха) во 1999 година до 315(ха) во 2004 година што е за 38% повеќе. Анализирајќи по години може да се констатира дека мколичината на исечените шуми варира од 228(ха) во 1999 година, 266(ха) во 2001 година, 286(ха) во 2002 година, 315(ха) во 2004 година, 326(ха) во 2003 година и 329(ха) во 2000 година. Од приложеното може да се констатира дека сечата на шуми е контролирана и истата има оддржлив развој.

По однос на видовите на исечени шуми поодделно по години процентот е подеднаков и се движи 20% кај буката, 75% кај дабот и 5% кај останатите видови на дрвна маса. Значајно е да се ситакне дека особена грижа се води за обновување на шумскиот фонд со засадување на нови површини на шума, при што најголем износ има во 2001 година 90,73(ха), па 2004 80,32(ха). Сето ова укажува на фактот дека шумското стопанство води грижа за оддржлива сеча и репродукција на шумскиот фонд.

7.3.4. Собирање на лековити и други видови на растенија

Со оваа дејност се занимава со ТППС - СПИН Откупна станица за лековити билки Струмица. Количината на собраните растенија се движи од 168.800(кг) во 1999 година до 178.200(кг) во 2004 година што е зголемување за 0,5%.

7.3.5. Собирање на полжави

Во општина Струмица од прикажаните податоци евидентно е дека значителен број од населението се занимава со собирање на полжави како економска активност. На овој план од 1999 до 2004 година се собирани по 100.000(кг) годишно. Или вкупно 500.000(кг).

7.3.6. Лов и риболов

Во општината егзистираат три ловишта. Број на лица кои се занимават со лов се 500. Согласно издадените дозволи за лов може да се констатира дека ловните друштва водат грижа за оддржлива репродукција на ловниот дивеч. Бројот на издадени дозволи во 2004 година изнесува 430, што е за 30 дозволи повеќе од 1999 година. Во 2004 година одстрелан е корисен дивеч во износ од 680, додека штетен 1.600. Најголем број на уловен дивеч: во 2004 година по видови, кој спаѓа во категоријата на корисен дивеч се: зајаци, фазани, еребици, полки, каменарки, подполошки и диви свињи, додека од штетниот дивеч одстрелани се: лисици, кунари, волци и перјест штетен дивеч.

Што се однесува до риболовот постојат неколку локации за риболов и тоа: река Струмешница, брана Турија и брана Водоча. Со риболов се занимаваат 250 лица. Бројот на издадени дозволи во 2004 година изнесува 120 за разлика во 1999 година кога беа издадени 85 што е за 41% повеќе. Количината на уловената риба се движи од 2.800(кг) во 1999 година до 2.500(кг) во 2004 година. Застапени видови на уловена риба по години се: црвеноперката, карашот и крапот.

Како загрозени растителни видови се водат :

Sorbus domestica, *Sorbus aucuparia*, *Sorbus tormirialis*, *Prunus spinoza*, *Ramnus angula*, *Juniperus comunis*, *Grategus monogyna*, *Capsicum annum*, додека како ендемични растителни видови се: *ass. Osmundo- Thelipteretum*, *ass. Scirpo - Alopecuretum cretici*, *ass. Periploco - Alnetum glitinozae*, *ass. Alnetum viridis*.

Организиране на кампањи за запознавање на населението со ендемичните видови на растенија и нивната заштита.

Во општината постојат следните установи во чија надлежност е заштитата на природата: Ветеринарна станица Струмица, Завод за здравствена заштита МЖСПП, Институт за јужни земјоделски култури, Ветеринарна станица - Струмица МЗШВ, Агенција за поттикнување на развој на земјоделството МЗШВ. Во општината се издадени три концесии за лов и две за риболов.

ИЗВЕШТАЈ
ЗА ПРОЦЕНКАТА НА СОСТОЈБАТА ВО ТЕМАТСКАТА ОБЛАСТ ПРИРОДА

Движечки сили	Притисок	Состојба	Влијанија	Реакција (Одговор)	Заклучок	Претпоставки
Земјоделство	Капацитет на обработлива површина од 11.825(ха) Обработувана површина 5.378(ха)	Нема податоци за користење (квалитет и квантитет) на вештачки шѓубрива и хемиски заштитни средства	Производство на некавалитетни земјоделски производи.	Зголемување на информираноста на земјоделците за последиците предизвикани од неконтролираниот а употреба на вештачки шѓубрива Зголемување на контрола од надлежни органи	Со оглед на големиот производствен капацитет може да се смета како сериозен проблем	Реално е да се очекува ова да претставува проблем и во иднина
Сточарство	Одгледување на: Овци: 3.810 Кози: 2.120 Говеда: 2.400 Свињи: 3.600 Кокошки: 10.500	Константен број на животински грла	Нема поголемо влијание врз природата	Поттикнување на сточарството -Искористување на арско шѓубриво во земјоделството	Не претставува проблем	/
Шумарство	Во општината има 18.860(ха) под шуми. Сечење на шумите	- Неконстантно пошумување -Пошумувањето е околу 20% во однос на сечата на шумите	- Поплави - Девастација на вегетацијата - Појава на ерозија	- Преземање на казнени мерки -Пошумување на нови површини - Кампањи за подигање на јавната свест	Недоволното пошумување претставува проблем	/
Лов	Ловишта: 3 Број на лица кои се занимаваат со лов 500.	Незаконско ловење. Намален е бројот на уловен корисен дивеч.	- Загрозување на видовите	- Забрана за лов - Зголемување на контролата - Казнени мерки	Незаконскиот лов претставува проблем	
Риболов	Локации за риболов: река Струмешница, брана Турија, брана Водоча Број на лица кои се занимаваат со риболов 250	Константни уловени количини на риба	Нема поголемо влијание врз природата	Порибување на акумулации	Не претставува проблем	/
Туризам	Туристички капацитети со 490 легла. Околу 100.000 ноќевања годишно	Не постојат системи за третман на отпадните води во туристичките капацитети. Отпадните води се спуштаат во септички јами Постои отпад на излетнички места.	Можност за загадување на подземните води. Загадување на природата од излетничките места	Изградба на пречистителни станици според стандардите	Отпадните води од туристичките капацитети се проблем Проблемот со загадувањето од излетничките места е реално мал.	Со понатамошно развивање на туризмот со отпадните води од смесувачките капацитети може да се зголеми

7.3.7.РЕЗИМЕ НА СОСТОЈБИТЕ

(Природа)

Општината Струмица располага со природен потенцијал кој што покажува одржливост во неговиот развој. Освен рударството каде е присутно ископувањето на минералните сировини суров фелспат и суров калциум карбонат во општината нема други рударски потенцијали. Користењето на рудното богатство се врши рамномерно по години што укажува на одржливоста на неговата експлоатација. Експлоатацијата на минералните сировини нема посебно влијание на природата и природните ресурси односно не го загрозува биодиверзитетот.

Земјоделското производство е застапено со засадувањето на земјоделските култури: житни, градинарски, фуражни, индустриски, маслодајни, овошни и лозови. Засеаните површини под наведените земјоделски видови од 1999 до 2004 година не покажуваат значајни разлики.

Со оглед квалитетот на производството овој регион треба да е извозно ориентиран и да се искористат поволностите за создавање на услови за негово афирмирање за производство на еколошки чиста храна.

Развиена е дејноста на собирање на лековити и други видови на растенија со кои располага општината за која што е основана откупна станица. Освен собирањето на желките кое не егзистира во општината евидентна е ангажираноста на населението околу собирањето на полжави кое е во износ од 100.000 (кг) годишно.

Ловот и риболовот се присутно во општината и истите се организирани преку ловечките друштва.

Евидентирани проблеми се :

-Присутна е употреба на вештачки ѓубрива и хемиски заштитни средства, чиј квалитет и квантитет на користење не е целосно утврден;

-Употребата на хемиските средства во земјоделството е неконтролирана,

-Индивидуалното одгледување на овци, кози, говеда, свињи и кокошки, без постоење на фармерски тип на сточарско производство,

-Во однос на шумарството, општината располага со шумски потенцијал, каде се присутни високостеблени и нискостеблени дрвни растенија. Општината располага со одржливо управување со шумите, односно реализира годишни програми за нивна сеча и репродукција,

- Општината располага со ендемични видови на растенија од кои осум видови спаѓаат во категоријата на загрозени.

7.4. ПОЧВА

Подрачјето на општината претежно е покриено со почви од **И** бонитетна класа-алувијални, алувијални-карбонатни и делувијални-карбонатни почви.

Само мал дел од атарот од село Баница е покриен со почви од **ИИИ** бонитетна класа (карбонатна рендзина) и во Струмица североисточно од периферијата на градот до село Дабиле се протегаат почви од **ВИИ** бонитетна класа со 26% од обработливото земјиште на овие два атара - халомоформни (солени) почви солончак и соланец каде се јавуваат плитки и силно засолени подземни води. Површината на продуктивното земјиште во атарот на селата Добрејци, Баница, Градско, Балдовци, Просениково, Куклиш и градот Струмица изнесува 9.035(ха). Од тоа на земјоделско земјиште отпаѓа 7.298(ха) или 80,7%, на шумско земјиште 1.737(ха) или 19,3%.

Структурата на земјоделското земјиште застапена е: обработливо земјиште 7.060(ха) или 83% и пасишта 1.228(ха) - 17%. Структурата на обработливото земјиште е застапена со ораници и бавчи 5.180(ха) - 85,7%, овоштарници 234(ха) - 3,8%, лозје 393(ха) - 6,2% и ливади 263(ха) - 4,3%.

Од обработливото земјиште во атарите на катастарските општини преовладуваат ораници и бавчи. Повеќегодишни култури односно лозја и овоштарници застапени се само со 10% .

Пасиштата кои се најмногу застапени во атарот на градот Струмица - 68% се деградирани и немаат високи фуражни својства додека шумите кои најмногу се застапени во Куклиш 78%, Баница и Струмица според постојниот шумски фонд и карактеристиките на теренот имаат реални услови за поголемо шумско производство.

Структурната застапеност на катастарските класи на обработливото земјиште покажува релативно добар однос. Најмногу се застапени најаквалитетните класи I, II, III со 79,8% со споредба со IV и V класа 20,2% за кои според релјефните карактеристики и педолошкиот состав постои можност да бидат пренаменети во поинтензивно искористување.

Во структурата на имотната состојба на обработливите површини индивидуалниот сектор зафаќа 75,7%. Од општествениот сектор 24,3% од обработливото земјиште.

Уситнетоста на производните парцели претставува голема пречка во создавањето на агро целини и примена на модерен аграр. Така на околу 4.594(ха) во индивидуалниот сектор постојат 25.565 парцели (најголема уситнетост е во Куклиш, Дабиле и Струмица) со просечна големина од 0,18(ха). Во општествениот сектор на околу 1.476(ха) постојат 2.758 парцели со пресек од 0,53(ха) по парцела.

Површината обработливо земјиште од 1.01(ха) по активен земјоделски жител како индикатор за развиено земјоделство е сеуште неповолна и укажува на висока застапеност на аграрното население.

Со ситеми за наводнување обфатени се скоро сите атари освен во Градско Балдовци и Куклиш и тоа Добрејци 60(ха), Просениково 90(ха), Дабиле 3(ха) и Баница 115(ха) со затворена каналска мрежа. Опфатеноста на атарите со канали за наводнување укажува на големи можности од окрупнување на

поседот и негово рационално користење преку спроведување на арондација по култури.

Од вкупното население, земјоделското население изнесува над 70% од кои активно се занимаваат со земјоделство 50% од вкупно евидентираното земјоделско население. Присутна е тенденцијата на стагнирање на процесот на деаграризација и планско искористување на земјиштето.

Структурата на непродуктивното земјиште кое изнесува 987(ха) застапена е со : површини под вода 270(ха) - 27,4%, под населби 540(ха) - 54,7%, под инфраструктурни системи 80(ха) - 8,1% и останато неплодно земјиште 91(ха) - 9,8%.

Од непродуктивното земјиште 54,7% се површини по населби што претставува неповолен елемент кој води кон постојано одземање на површините од обработливото земјиште, а е причина на несоодветната урбанизација.

Категории на користење на земјиштето		Општина Струмица		
		Државно земјиште	Приватно земјиште	Вкупно
1.	Ораници и бавчи			7156(ха)
2.	Овощтарници			120(ха)
3.	Лозја			137(ха)
4.	Ливади			272(ха)
5.	Обработлива површина			7685(ха)
6.	Пасишта			353(ха)
7.	Рибници			
8.	Трстици и бари			93(ха)
9.	Земјоделска површина			8158(ха)
10.	Шумско земјиште			1748(ха)
11.	Неплодно земјиште			1946(ха)
12.	Вкупна површина			11825(ха)

Забележително е искористување на земјоделското земјиште за изградба на индустриски капацитети со што се намалува потенцијалот на земјоделското производство.

Гробиштата во Општина Струмица се наоѓаат на границата на урбаното подрачје и претставуваат бариера за ширење на бесправната градба, на површина се 8,20 ха, а

просечната одалеченост од централното градско подрачје е 1800 м². Се планира до 2015 година да се прошират на простор од 17,7 ха. Локацијата на гробиштата не е испитана какво дејство има на подземните води и почвата. Постојење на гробишта во населените места кои не се урбанизирани.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЦЕНКАТА НА СОСТОЈБАТА ВО ТЕМАТСКАТА ОБЛАСТ ПОЧВА

Движечки сили	Притисок	Состојба	Влијанија	Реакција (Одговор)	Заклучок	Претпоставки
Индустија	- Површини на земјоделско земјиште ангажирани за индустриски цели -	- Намалени се земјоделски површини на сметка на индустриски капацитети над 10%	- Намалување на земјоделско производство - Оградување на капацитетите	- Со новиот генерален урбанистички план, се запазуваат стандардите и лоцирањето на	- Зафаќање на обработливо земјоделско земјиште со индустриски капацитети	

	Нелегализирани индустриски капацитети на земјоделското земјиште		и уништување на земјоделските патеки низ полето	индустриските, трговските, административно деловните, зоните на домување, туристичките, земјоделско производствените зони на површини кои одговараат за таа цел	претставува посебен проблем на кој треба да му се посвети внимание	
--	---	--	---	---	--	--

Движечки сили	Притисок	Состојба	Влијанија	Реакција (Одговор)	Заклучок	Претпоставки
Население	- Со отпадните води се загадуваат подземните води, а со тоа и почвата - Нелегалната изградбана индивидуални куќи на земјоделско земјиште - Намалување на бројот активните земјоделци	- Површини на земјоделско земјиште на кои се лоцирани зони на домување - Зголемување на бројот на нелегалната градба на земјоделското земјиште - Голем број на земјоделски домаќинства на кои земјоделството им е дополнителен извор на приход	- Намалување на земјоделското земјиште за основната намена - Намалување на земјоделското производство	- Со новата урбанистичка документација се намалува можноста од деградација на земјоделското земјиште - Давање на гаранции и стимулации на земјоделците да се ориентираат на земјоделско производство	- Ненаменската употреба на земјоделското земјиште со лоцирање на станбени, индустриски и други зони претставува сериозен проблем - Намалениот број на земјоделски домаќинства и нивната раситност претставува сериозен проблем	
Земјоделие	- Постоене на индивидуални-раситнети земјоделски стопанства	- Неконтролирана употреба на хемиски средства во износ од 71,2(т)	- Загадување на почвата - Загадување на подземните води и реките - Негативно влијание врз квалитетот на живеенето - Негативно влијание врз здравјето на луѓето - Неквалитетно производство - Проблеми со пласманот	- Кампања и едукација на земјоделците за користење на природни ѓубрива - Маркетинг за органско земјоделско производство	- Непостоење на органско производство - Загадување на животната средина	
Гробишта	неурбанизирани	Нема состојба за влијанието на подземните води и почвата	Можно негативно влијание на квалитетот на подземните води и почвата	Урбанизација и студија за влијание на животната средина	Можен проблем	

Воспоставување на систем за следење на употреба на хемиски средства и пестициди и постојана едукација на земјоделците за начинот на употреба и ризиците од нивна преголема употреба.

7.4.1. РЕЗИМЕ НА СОСТОЈБИТЕ (Почва)

Структурата на земјоделското земјиште во општината најмногу е застапена со обработлива површина со 83% од кои ораници и бавчи 85,7%. Лозјата и

овоштарниците се застапени само со 10%. Пасиштата во атарот на градот Струмица се опфатени со 68% со тенденција на деградација, заради урбанистички атак.

Карактеристична е голема раситнетост на обработливите површини во индивидуалниот сектор. Општествениот сектор опфаќа 24,3% од обработливото земјиште. Како основни проблеми идентификувани во тематската област почва се:

- Уситнетоста на производните парцели.
- Проблемот на содавање на агро целини и примена на модерен аграр.
- Деградација на обработливото земјиште заради негова ненаменска употреба.
- Загадување на почвата со употреба на хемиски средства.
- Потенцијална опасност на загадување на почвата заради изградба на зони на домување, индустриски и други зони.
- Намалување на површината на плодното земјоделско земјиште.
- Проблемот на несоодветното урбанистичко планирање.

Поголеми загадувачи на воздухот од производните капацитети во Струмица се:

- Жито Струмица
- Фабрика за конзерви
- АД Грозд
- Герас Цунев
- Единство
- Хелматекс
- Модест-Нипром
- Огражден
- Еленица ИГМ
- Санитарна керамика
- Струмица табак
- Југотекс
- Касарна 11 Октомври
- Диос

Од непроизводните административни установи со котлари евидентирани се :

- 13 објекти од образование
- 5 објекти од здравство
- 17 објекти од административни установи (општински згради, суд, пошта, министерства, трговски друштва и др.)

Очекувана емисија: SO₂, CO, CO₂, NO_x, прашина.

Извор на загадување на воздухот во Струмица претставуваат и моторните возила кои во 2004 година изнесуваат 10.405 регистрирани возила со просечна старост од 12 години. Карактеристично е дека староста на другите превозни средства, автобусите (24), моторциклите (53), специјални и влечни возила (14) и тракторите и работните возила (19) имаат просечна старост од 10 до 15 години. Ова има за последица поголемо загадување на воздухот во сообраќајните пунктови преку поголема емисија на издувни гасови. Потребата од искористувањето од

- Проблем на нелегалната градба како основ за деградација на земјиштето.
- Намалување на бројот на земјоделски домаќинства кои својот приход го остваруваат само од земјоделско земјиште - нивна миграција во други економски сектори.
- Неурбанизирани гробишта и можно негативно влијание на почвата.

7.5. ВОЗДУХ

Состојбата со воздухот на територијата на општина Струмица може да се оцени дека не е алармантна но истата заслужува внимание. Во Струмица изворите на загадување на воздухот се деловни субјекти од производните и непроизводните дејности во рамките на кои постојат енергетски (котловски постројки) и технолошки инсталации од кои како резултат на согорување на енергенсите (мазут, нафта, јаглен или дрва) има емисија на отпадни гасови и загадувачки супстанции во воздухот.

природниот потенцијал на општина Струмица за производство на биодизел од растително потекло (сончоглед, репа и сл.) претставува можност за надминување на проблемите со загадувањето и постигнувањето на економски ефекти.

Како трет извор на загадување преку емисии на CO и чад во воздухот, заради лошото согорување и неодржување на режимот на согорување на дрва и јаглен, кои вообичаено се употребуваат за затоплување на домаќинствата во зимскиот период претставуваат и домашните ложишта. Општина Струмица има потенцијал за искористувањето на геотермалните води како топлотен извор на енергија која може да се дистрибуира преку изградба преку инфраструктурна мрежа - топлификаци.

Следење на квалитет на воздухот во Струмица по месеци во текот на 2004 година

Загадувачка материја - Аероседимент (мг/м²)

Месец	Број на мерни места	Број на примероци	Просечна месечна концентрација (мг/м ²)	Минимум-максимум (мг/м ²)	Број на примероци над МДК*
Јануари	4	4	170.8	122-199	0
Февруари	4	4	216.8	194-270	0
Март	4	4	185	125-220	0
Април	4	4	281.1	211-421	1
Мај	4	4	350.2	298-431	3
Јуни	4	4	240.2	209-313	1
Јули	4	4	160.2	146-175	0
Август	4	4	91.8	72-112	0
Септември	4	4	239.8	189-292	0
Октомври	4	4	139.8	52-285	0
Ноември	4	4	108	90-139	0
Декември	4	4	174	111-240	0
Вкупно - 2003	4	48	196.5	52-431	5

* МДК - максимум дозволена концентрација (300.0 мг/м²);

Извор на податоци : Закон за заштита на воздухот од загадување , Службен весник на СРМ бр. 20/74

Следење на хигиенски квалитет на воздухот во Струмица по месеци во текот на 2005 година
Загадувачка материја - Аероседимент (мг/м²)

Месец	Број на мерни места	Број на примероци	Просечна месечна концентрација (мг/м ²)	Минимум-максимум (мг/м ²)	Број на примероци над МДК*
Јануари	4	4	97.3	76-134	0
Февруари	4	4	239.5	183-298	0
Март	4	4	81.1	53-97	0
Април	4	4	148.8	106-170	0
Мај	4	4	166.0	154-178	0
Јуни	4	4	130	110-163	0
Јули	4	4	117.3	91-149	0
Август	4	4	114.2	19.3-207	0
Септември	4	4	123.8	108-154	0
Октомври	4	4	72.3	63-80	0
Ноември					
Декември					
Вкупно -2004					

* МДК - максимум дозволена концентрација (300.0 мг/м²);

Извор на податоци : Закон за заштита на воздухот од загадување , Службен весник на СРМ бр. 20/74

Мерни места:

1. Дом на АРМ 2. Општински суд 3. Кланица 4. Магацин на ЕСМ

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЦЕНКАТА НА СОСТОЈБАТА ВО ТЕМАТСКАТА ОБЛАСТ ВОЗДУХ

Движечки сили	Притисок	Состојба	Влијанија	Реакција (Одговор)	Заклучок	Претпоставки
Индустрija	Постоене на следните индустриски капацитети: -Рафинерија за масло АЛМАКС -Фабрика за санитарна	- користење на енергетски котли на мазут, нафта, јаглен и дрво -Мерењата за	Нема податоци за влијанието на индустријата врз воздухот во општината	-Воспоставување на мониторинг за следење на квалитетот на воздухот	Со оглед на малиот број на индустриските инсталации и нивните	/

	керамика Македонија -АД " -Неметали Огражден -ТП ТОЗО - АД ГРОЗД -АД ИГМ ЕЛЕНИЦА	аероседименти се под дозволените МДК - Нема податоци за квалитетот на воздухот.		- Издавање на Б интегрирани дозволи за постоечките И новите инсталации	капацитети, загадувањето на воздухот од индустријата не представува проблем	
Транспорт	-12.519 патнички и други возила со просечна старост од 12 - 15 години -Низ општината поминуваат 20 км. Регионалн патишта и 60км. лок.пат.	Нема податоци за квалитетот на воздухот.	Нема податоци за влијанието на транспортот врз воздухот во општината	/	Не претставува проблем	/
Домашни ложишта	Лошо согорување и неодржување на режимот на согорување на дрво и јаглен	Извор на емисии на CO2 и чад	Има одредено загадување на воздухот во зимскиот период	Искористување на геотермалните води како тоplotен ресурс и довод на гас	Не претставува особен проблем	/

7.5.1. РЕЗИМЕ НА СОСТОЈБИТЕ (Воздух)

Состојбата со воздухот во општина Струмица, согласно континуираните мерења на 4 мерни места е во рамките на максимум дозволените граници од 300,0 мг/м².

Евидентирани проблеми се:

Постоење на стопански и нестопански капацитети кои имаат енергетски-котловски постројки и употребуваат како енергетски ресурс мазут, нафта, јаглен или дрво.

Возниот парк на населението и правните субјекти е стар и го загадува воздухот со емисија на издувни гасови, Како тоplotен извор во стамбените зони - домувањето се употребува дрвото или јагленот.

8. ПРИОРИТЕТИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА СОСТОЈБИТЕ И АКЦИОНЕН ПЛАН

8.1. Вода

Како основни приоритети кои произлегуваат од направените анализи на состојбите во областа на водата, а кои треба да се реализираат преку превземање на мерки и активности се:

- водоснабдување

-Приклучување на регионалниот систем за водоснабдување Струмица - Турија на населените места Дабиле, Просениково, Градско Балдовци и Добрејци.

Период на реализација: 2006-2007 година

Проценети средства: 500.000 - 800.000 Евра

Надлежна институција: ЈКП

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (KFW, EBRD и сл.)

-Изградба на водоснабдителни системи во населените места Орманли, Мемишли, Баница и Габрово,

Период на реализација: 2007 година

Проценети средства: 200.000 - 300.000

Евра

Надлежна институција: ЈКП

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW и сл.)

Реконструкција на водоводната мрежа

Период на реализација: 2006 - 2007 година

Проценети средства: 600.000 - 1.000.000 Евра

Надлежна институција: ЈКП

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW, EBRD, World bank и сл.)

-Поставување на уреди за дезинфинцирање на водата кај локалните водоводи-тековна активност

- отпадни води

доизградба на канализационата мрежа за сепаратно зафаќање на отпадните фекални и атмосферски води,

реконструкција на шахти и чистење на атмосферска канализација

Период на реализација: 2006 - 2007 година

Проценети средства: 300.000 - 500.000 Евра

Надлежна институција: ЈКП

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW, EBRD, World bank и сл.)

-Изградбата на колекторски систем димензионирана согласно утврдените количини на отпадни води што се

продуцираат во урбаните средини во општината,

Период на реализација: 2010 - 2012 година

Проценети средства: 1.000.000 - 3.000.000 Евра

Надлежна институција: ЈКП

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW, EBRD, World bank и сл.)

-изградба на пречистителна станица со димензии согласно анализираните и утврдени количини на отпадни води,

Период на реализација: 2006-2009 година

Проценети средства: зависно од изборот на технологијата околу 10.000.000 евра

Надлежна институција: ЈКП

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW, EBRD, World bank и сл.)

-обезбедување на претретман на индустриските отпадни води и нивно доведување на ниво кое ќе може да биде ефикасно третирано во пречистителната станица,

Период на реализација: 2006 - 2008 година

Проценети средства: / Евра

Надлежна институција: секој индустриски капацитет поделно согласно законската регулатива. Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW, EBRD, World bank и сл.)

-третирање на отпадните води од сточарските фарми кои содржат голема количина на амонијак и претставуваат сериозен проблем за загадување на почвата и водите.

Период на реализација: 2010 - 2012 година

Проценети средства: / Евра

Надлежна институција: поделно сточарските фарми

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW, EBRD, World bank и сл.)

Донесување на законската регулатива во делот на водите и подзаконските акти како основа за донесување на регулативата на општинско ниво.

-Во делот на отпадните води, после нивниот третман, треба да се испита можноста за создавање простор за нивно рециклирање, односно за користење на овие води во оранжерииите за одгледување на цвеќиња и како технолошка вода.

-Изготвување на Студија за можноста за рециклажа на отпадните води,

Период на реализација: 2006- 2008 година

Проценети средства: 100.000,00 Евра
Надлежна институција: ЈКП и водостопанската организација

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW, EBRD, World bank и сл.)

Имајќи во предвид дека општина Струмица располага со природни потенцијали за развивање на земјоделското производство, постоењето на мултинаменските водоснабдителни системи (во моментот Турија и Водоча), не се димензионирани согласно потребите за развојот на земјоделското производство. Во оваа област како приоритети за решавање се:

- димензионарање на мултинаменските акумулациони системи согласно потребите, преку изградба на нови или зголемување на капацитетот на постојните системи,

Изготвување на Студија,

Период на реализација: 2006- 2008 година

Проценети средства: 15.000 Евра
Надлежна институција: водостопанската организација

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW, EBRD, World bank и сл.)

- контролирана употреба на пестициди и вештачки ѓубрива во земјоделството,

Изготвување на Студија,

Период на реализација: 2006- 2007 година

Проценети средства: 15.000 Евра

Надлежна институција: Институт за земјоделство и Завод за здравствена заштита и

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW, EBRD, World bank и сл.)

-развивање на земјоделството, согласно еколошките стандарди и нормативи, кое ќе може да биде пласирано на европскиот Пазар

Изготвување на Студија за производство на еколошка храна,

Период на реализација: 2006- 2008 година

Проценети средства: 15.000 Евра

Надлежна институција: Институт за земјоделство и Завод за здравствена заштита и

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW, EBRD, World bank i sl.)

Од институционален аспект во областа на водите анализите ја покажуваат потребата за зајакнување на капацитетите на правните субјекти од менаџерски и организационен аспект, како основен проблем што треба да се надмине е реструктурирањето на јавното претпријатие и негово ставање во функција на квалитетни вршења на дејноста и давањето на услугите на граѓани. Во делот на наплатата, како еден од основните проблеми, решението треба да се бара преку поставување на работењето на профитабилни основи.

-Приватизација на јавните претпријатија

Геотермалниот потенцијал на општина Струмица претставува значаен природен ресурс кој треба целосно да биде искористен и ставен во функција на стопанскиот развој на општината и подобрувањето на квалитетот на живеењето, преку искористување на водите во оранжерии, за развивање на бањски туризам и како топлотна енергија за градот.

- Изготвување на Студија за геотермални води,

Период на реализација: 2006 година

Проценети средства: 15.000 Евра

Надлежна институција: Општината

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (DAI, KFW, EBRD, World bank и сл.).

8.2. Отпад

Покрај тоа што се прават напори за надминување на утврдените состојби од направените анализи како основни, приоритетни активности кои треба да се превземат за подобрување на состојбите во оваа област и пристапувањето кон организирано интегрално управување со отпадот се:

- Организирање на примарна селекција на отпадот на местото на неговото настанување,

Период на реализација: 2006 год.

Проценети средства: околу 20.000 - 50.000 Евра

Надлежна институција : ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

- Обезбедување на соодветна урбана опрема - селектирање на цврстиот отпад од органскиот отпад (урбана опрема за цврст отпад и за органски отпад)

Период на реализација: 2006 год.

Проценети средства: околу 20.000 - 50.000 Евра

Надлежна институција: ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

- Лоцирање на еколошки дворови, собирни пунктови и сл. каде што граѓаните ќе можат да го изложуваат отпадот заради негово сепарирање по видови на отпад.

Период на реализација: 2006 год.

Проценети средства: околу 10.000 - 20.000 Евра

Надлежна институција: ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

Организирање на кампањи и акции на генераторите на отпад во соработка со невладиниот сектор за стимулирање на активностите за собирање и селектирање на отпадот со прикажување на бенефициите од ваквите активности за подигање на јавна свест.

Период на реализација: 2006 год.

Проценети средства: околу 10.000 - 20.000 Евра

Надлежна институција: ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

-Основање на собирни-рециклирачки фирми кои што ќе ја покриваат територијата на општината.

Перманентна активност.

Надлежна институција: Општината во соработка со бизнис и невладин сектор.

- Изградба на Капацитет за рециклирање на отпадот.

Период на реализација: 2006-2007 год.

Проценети средства: околу 100.000 - 120.000 Евра

Надлежна институција : ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

-Доопремување и урбанизирање на локалната депонија согласно стандардите утврдени во Законот за отпад се до моментот на регионалното решавање на овој проблем.

Период на реализација: 2006 год.

Проценети средства: околу 20.000 - 30.000 Евра

Надлежна институција : ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

- Рекултивизација и ревитализација на деградираните површини со ѓубришта.

Период на реализација: 2006-2007 год.
Проценети средства: околу 10.000 - 15.000 Евра

Надлежна институција : ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

- Институционално зајакнување на капацитетите на јавното претпријатие и негово поврзување со индустријата и невладиниот сектор преку усогласени и синхронизирани активности.

Период на реализација: 2006-2008 год.
Проценети средства: околу 50.000-80.000 Евра

Надлежна институција : ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

- Јавна кампања за запознавање на јавноста со бенефитите од воведувањето на примарната селекција во домаќинствата

Период на реализација: 2006 година
Проценети средства: 3.000,0 Евра

Надлежна институција : ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

- Реконструкција и опремување на еден од постојните објекти во градот Струмица за негово користење како трансфер станица за сепарирање на комуналниот отпад.

Период на реализација: 2006-2010 година

Проценети средства: 10.000,0 Евра
Надлежна институција : ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

- Изработка на Студија за можност со цел дефинирање на потребните мерки, средства и активности за покривање на сите селски населби со услуга за собирање и транспорт на комуналниот отпад

Период на реализација: 2008-2010 година

Проценети средства: 10.000,0 Евра
Надлежна институција : ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

- Затварање и рекултивација на дивите депонии - ѓубришта

Период на реализација: 2006-2010 година

Проценети средства: 70.000,0 Евра

Надлежна институција : ЈКП во соработка со невладин сектор.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

8.3. Природа

Квалитетот и квантитетот на природните ресурси во општината се на завидно ниво и треба да се креира политика за нивен одржлив развој. Од таа насока како приоритетни се налагаат следните мерки и активности:

- количините на експлоатација на минералните сировини да бидат во функција на зачувување на животната средина и да не се деградира природата.

Студии за оценка на влијанието на животната средина согласно законот.

Перманентна активност

Надлежни институции: Органот за екологија.

- Искористувањето на органскиот отпад - биомасата од земјоделството за производство на компост или енергетски ресурси.

Изготвување на Студија,

Период на реализација: 2006- 2008 година

Проценети средства: 15.000 Евра

Надлежна институција: ЈКП

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации,

- Основање на приватни сточарски фарми кои ќе го заменат непрофитабилното и неорганизирано индивидуално одгледување на добиток (од причина што 28.07% од земјиштето е во приватна сопственост)

Промоција на бенефиции,

Перманентна активност

Надлежни институции: Општината и бизнис секторот.

- Преку донесување на годишни програми од страна на надлежните правни субјекти да се овозможи одржливо искористување на шумите.

Перманентна активност

Надлежни институции: Општински и државни органи.

- Формирање на фарми за одгледување на полжави.

Надлежни институции: Општината и бизнис секторот.

- Развивање на ловниот и риболовниот туризам.

Изготвување на Студија,

Период на реализација: 2006- 2007 година

Проценети средства: 15.000 Евра

Надлежна институција: ЈП Македонски шуми

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и инвеститори.

- Зголемување на туристичките потенцијали на општината, преку изградба на нови туристички капацитети и користењето на геотермалните води за развој на бањскиот туризам.

Изготвување на Студија за развој на бањски туризам,

Период на реализација: 2006 - 2008 година

Проценети средства: 15.000 Евра

Надлежна институција: Општината

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори (ДАИ, КФЊ, ЕБРД, Њорлд банк и сл.)

Со изградба на одводни канали и потпорни ѕидови да се доведат ерозивните појави во контролирана граница.

Програма од страна на Советот на општината

Период на реализација: 2006 - 2007 година

Проценети средства: над 100.000 Евра

Надлежна институција: Општината

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори.

- Да се заштити уништувањето на неконтролираното користење на ендемичните-загрозени растителни видови преку поголеми активности на службите на шумската полиција или преку прогласување на заштитени зони на природата.

Студија за заштита

Период на реализација: 2006 - 2007 година

Проценети средства: 10.000 Евра

Надлежна институција: Општината

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации .

- Спроведување на програми за мониторинг и заштита на концесионерските зони.

Перманентна активност

8.4. Почва

- Донесување на урбанистичка документација со која ќе се избегне ненаменската употреба на земјоделското земјиште за други цели.

Период на реализација: 2006 - 2007 година

Проценети средства: 20.000 - 40.000 Евра

Надлежна институција: Општината и ЈКП за просторно и урбанистичко планирање на РМ

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори.

- Воведување на органско производство на еколошка чиста храна.

Студија

Период на реализација: 2006 - 2007 година

Проценети средства: околу 20.000 Евра

Надлежна институција: Општината, Завод за здравствена заштита и Институт за земјоделство во соработка со НВО.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори.

- Стимулирање на земјоделското производство преку основање на поголеми стопански капацитети.

Студија

Период на реализација: 2006 - 2007 година

Проценети средства: околу 20.000 Евра

Надлежна институција: Општината и Институт за земјоделско производство.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори.

- Создавање на агро целини и примена на модерен аграр.

Студија

Период на реализација: 2006 - 2007 година

Проценети средства: околу 20.000 Евра

Надлежна институција: Општината и Институт за земјоделско производство.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори.

8.5. Воздух

Воведување на чисти технологии во стопанските и нестопанските капацитети, кои се во фаза на изградба (издавање на Б интегрални дозволи согласно Законот за заштита на животна средина),
Перманентна активност согласно законот,

-Замена на енергетските котли од мазут, нафта, јаглен или дрво на природен гас,

Студија

Период на реализација: 2006 - 2008 година

Проценети средства: околу 20.000 Евра

Надлежна институција: Општината

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

При регистрацијата на возилата да се воведат мерење на емисијата на издувни гасови,

Период на реализација: 2006 - 2008 година

Проценети средства: околу Евра

Надлежна институција: Општината и

АМС.

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

- Замена на енергетскиот ресурс на возниот парк со воведување на еколошки горива,

Перманентна активност

Надлежна институција: Општината и АМС.

- Производство на биодизел од земјоделските култури (сончоглед, соја и сл.) и негова употреба, особено во земјоделската механизација (која е со значаен степен на застареност и употребува нееколошки горива),

Студија

Период на реализација: 2010 година

Проценети средства: околу 20.000-50.000 Евра

Надлежна институција: Општината

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори и донации.

- Употребата на геотермалните води како тоplotен ресурс за стамбените, административните, индустриските и др. зони, Изготвување на Студија за геотермални води,

Период на реализација: 2006 година

Проценети средства: 15.000 Евра

Надлежна институција: Општината

Средствата ќе бидат обезбедени од домашни извори, донации и странски инвеститори .

Со Студијата за геотермалните води ќе се утврди :

- квантитетот и квалитетот на потенцијалот на водите,
- билансот на водите,
- профитабилноста, и
- потребните финансиски средства.

9. РЕСУРСИ

Време: Активностите нотирани во овој документ планирано е да се реализираат во следните 5 години, нешто што е во директна зависност од обезбедувањето на потребните финансиски средства за реализација, а согласно Законот за животна средина.

Финансиски средства: Вкупно потребните средства за реализација на предвидените активности изнесува нешто над 10.000.000 евра. Овие средства ниту одалеку не можат да се издвојат, односно планираните активности не можат да бидат финансирани само од општинскиот буџет. Поради тоа неопходно е да дел од средствата бидат обезбедени од средства од домашни или странски извори, од донации како и да се овозможи влез на приватниот капитал, особено во реализација на активностите предвидени за решавање на проблемите од управувањето со комуналниот отпад, водите, природата, преку разни форми на концесии, заеднички вложувања (јоинт вентуре) или со партнерство помеѓу јавниот и приватниот капитал.

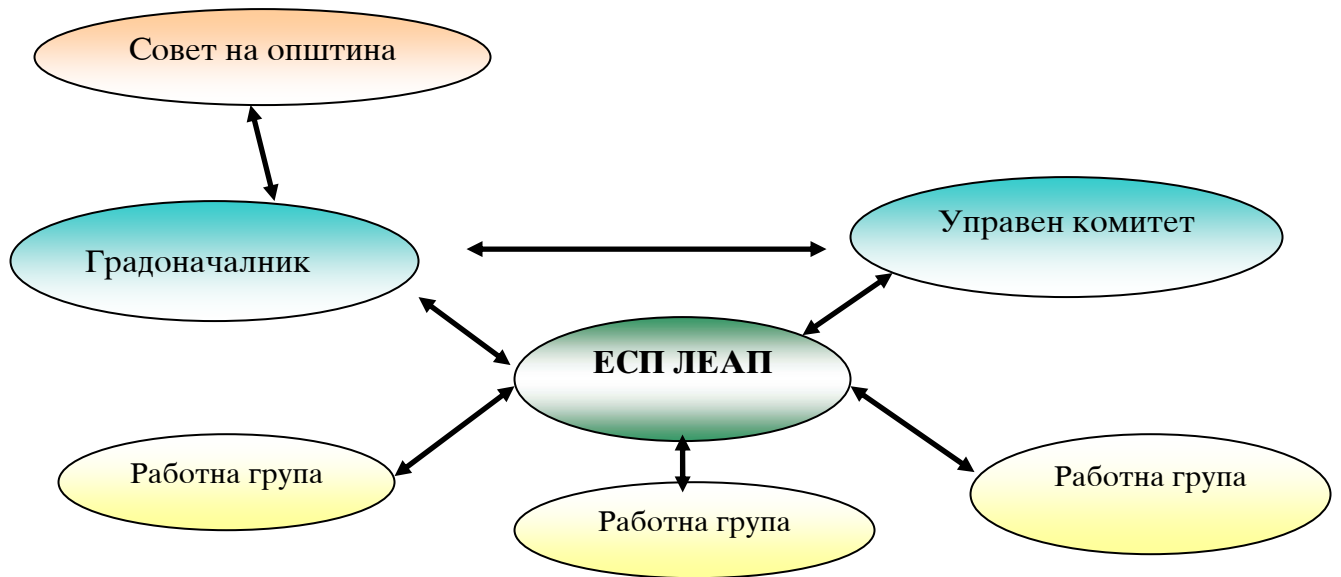
Одговорни институции:

Реализацијата на поголемиот дел од предвидените активности спаѓа во надлежност на локалната самоуправа или на јавните претпријатија (за отпад, за биодиверзитетот - шумите, за локални патишта, за водоснабдување и отпадни води, за паркови и зеленило) и заводите за здравствена заштита.

ИНСТИТУЦИОНАЛНО - ОРГАНИЗАЦИОНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ЛЕАП

Сите учесници на локално ниво, кои што беа вклучени во процесот на планирање на ЛЕАП, треба да учествуваат и во процесот на мониторинг и оценување. Вообичаено, тоа се работните групи, Управниот комитет, претставниците на различни заинтересирани субјекти, делегатите на локалната самоуправа, Градоначалникот и Општинскиот совет. Единицата за ЛЕАП е одговорна за координација на процесот на мониторинг и оценување и неа ја раководи локалниот координатор.

Шематскиот приказ на системот за известување на локално ниво е следниот:

Инволвирањето на наведените учесници, коишто ги идентификувале проблемите во следење и контрола на активностите за подобрување, има значителни предности во контекст на очекуваната успешност, со оглед на тоа што ефективност на мерките за подобрување се оценува врз основа на постојната/првична состојба. Самиот интерес на групата за решавање на проблемите ги изострува гледиштата.

Системот за известување информира за ефикасноста на работењето на сите учесници и институции што имаат надлежност за спроведување. Временскиот распоред и пакетот на упатства го олеснуваат овој процес. Секој инволвиран субјект доставува информација до Единицата за ЛЕАП, која што од своја страна ваквите информации ги презентира во вид на извештаи за состојбата. Овие извештаи за состојбата се проследуваат до Управниот комитет, Градоначалникот, Општинскиот совет и Работните групи. Исто така, препорачливо е да се воспостави врска помеѓу извештаите за оценување и релевантните законски предвидени циклуси на планирање во Општината, како што се планирање на годишниот буџет и капитал.

Од особена важност е Единицата за спроведување на ЛЕАП -от која треба редовно да ја информира заедницата за напредувањето, што е остварено во насока на постигнување на општите и посебните цели на ЛЕАП. За да ја одржат својата посветеност на целите на ЛЕАП, членовите на заедницата треба да бидат континуирано информирани за статусот на подпроектите и нивното влијание врз квалитетот на животната средина.

ЛЕАП-от е динамичен документ кој во праксата треба да се имплементира преку учество и мониторинг на сите учесници, како и граѓаните на општината, преку усогласеност на нивните активности во спроведувањето на приоритетите во рамките на утврдениот динамичен план.

Локалниот акционен план за животна средина за Општина Струмица (ЛЕАП), стапува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен гласник на општина Струмица".

Бр. 07-3889/1
15.06.2006 год.
Струмица

Совет на општина Струмица
Претседател,
Зоран Ристов с.р.